

## ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

### Επί της τροπολογίας στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών “Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης”

Με τις προτεινόμενες διατάξεις και στο πλαίσιο της απόφασης της Συνόδου Κορυφής της 12/07/2015 για τη λήψη προαπαιτούμενων μέτρων, τροποποιούνται οι διατάξεις του ν. 3865/2010 οι οποίες προβλέπουν την αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των συντάξεων του Δημοσίου, ώστε αυτές να έχουν εφαρμογή για όσους υπαλλήλους – λειτουργούς του Δημοσίου καθώς και στρατιωτικούς έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από 1-1-2015 και μετά και όχι για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από την ανωτέρω ημερομηνία και μετά, όπως προβλέπουν οι αντικαθιστώμενες διατάξεις (παρ. 1 και 2). Επίσης με τις ίδιες διατάξεις προβλέπεται ότι συντάξεις που έχουν ήδη κανονισθεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού και αφορούν τα ανωτέρω πρόσωπα, αναπροσαρμόζονται αναδρομικά από την ημερομηνία έναρξης καταβολής τους.

Επίσης για τους ίδιους λόγους, προβλέπεται ότι όσοι υπάλληλοι – λειτουργοί του Δημοσίου καθώς και στρατιωτικοί έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από 1-7-2015 και μετά, δικαιούνται το ποσό του κατωτάτου ορίου σύνταξης, όπως αυτό ισχύει με βάση τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007 (364€) εφόσον έχουν συμπληρώσει ή θα συμπληρώσουν μετά τη συνταξιοδότησή τους, το 67ο έτος της ηλικίας τους. Το ποσό των 364€ παραμένει αμετάβλητο μέχρι και το έτος 2021. Τα ανωτέρω πρόσωπα, μέχρι τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας τους λαμβάνουν το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη ασφάλισής τους, κατά περίπτωση. Το ανωτέρω όριο ηλικίας αναπροσαρμόζεται στις περιπτώσεις αναπροσαρμογής των ορίων ηλικίας με βάση τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010 (περ. α).

Με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 4 προβλέπεται ότι οι συντάξεις όσων έχουν αποχωρήσει από 1-7-2015 και μετά, αναπροσαρμόζονται με βάση τα οριζόμενα στην ανωτέρω περ. α και τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν από την 1-7-2015.

Με τις διατάξεις της περ. γ προβλέπεται ότι από τις διατάξεις της περ. α εξαιρούνται όσοι λαμβάνουν επίδομα ανικανότητας με βάση τις διατάξεις του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007 καθώς και όσοι λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες στην υπηρεσία και ένεκα ταύτης ή βάσει των διατάξεων των νόμων 1897/1990 και 1977/1991. Επίσης εξαιρούνται από τις διατάξεις αυτές και όσοι λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη λόγω θανάτου στην υπηρεσία του/της συζύγου τους ή του γονέα τους. Για τα πρόσωπα αυτά εξακολουθεί να ισχύει το κατώτατο όριο σύνταξης των 364€ στις περιπτώσεις που η σύνταξή τους είναι μικρότερη του ποσού αυτού.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 5 παρατείνεται για ένα ακόμα έτος (μέχρι την 31.12.2016) η ισχύς των διατάξεων που προβλέπουν τον υπολογισμό της σύνταξης των πολιτικών υπαλλήλων με βάση

τις συντάξιμες αποδοχές τους, όπως αυτές ίσχυαν την 31.10.2011.

Με τις επόμενες διατάξεις (παράγραφοι 6 έως 9) επέρχεται σταδιακή αύξηση ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης από το Δημόσιο μετά την ανακοίνωση του Eurosummit (12.07.2015), η οποία έχει συμπεριληφθεί στο ν. 4334/2015 (ΦΕΚ Α' / 80/16.07.2015) «Επείγουσες ρυθμίσεις για τη διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (Ε.Μ.Σ.).»

Ειδικότερα, ορίζεται ότι από 01.01.2022 ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για πλήρη σύνταξη το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας του υπαλλήλου - λειτουργού και το 62<sup>ο</sup> σε περίπτωση της συμπλήρωσης 40 ετών συντάξιμης υπηρεσίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3863/2010.

Μέχρι την 31-12-2021, η σύνταξη καταβάλλεται με τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας, όπως αυτό αποτυπώνεται στους πίνακες που περιλαμβάνονται στο παρόν σχέδιο νόμου, το οποίο ισχύει κατά το έτος που ο υπάλληλος συμπληρώνει το ισχύον μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξής του. Εάν η σύνταξη καταβάλλεται μειωμένη σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 το συνολικό ποσοστό της μείωσης που προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές, κατά περίπτωση, προσαυξάνεται κατά 10% και μέχρι τη συμπλήρωση του ανωτέρω νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης.

Προβλέπεται επίσης ότι στις περιπτώσεις που ο ασφαλισμένος επιθυμεί την καταβολή μειωμένης σύνταξης, λόγω μη συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, το ποσοστό της ισχύουσας μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού μείωσης προσαυξάνεται κατά 10%. Η προσαύξηση αυτή ισχύει μέχρι τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας.

Με τις διατάξεις της περ. γ της παρ.6 ορίζεται ότι το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας συνταξιοδότησης δεν εφαρμόζεται στους δικαστικούς και στα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οι οποίοι αποχωρούν υποχρεωτικά από την Υπηρεσία με τη συμπλήρωση του 65<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 88 του Συντάγματος. Κατά τα λοιπά τα πρόσωπα αυτά καταλαμβάνονται από τη σταδιακή κατά τα ανωτέρω αύξηση των ορίων ηλικίας τους.

Με τις διατάξεις της περ. δ της παρ. 6 ορίζεται ότι τα ανωτέρω δεν έχουν εφαρμογή για όσους έχουν παιδί άγαμο και ανίκανο για την άσκηση κάθε βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω (υποπέρ. ββ), για τους εργαζόμενους σε ιδιαίτερα επίπονα επαγγέλματα (υπάλληλοι καθαριότητας των Δήμων, το φυλακτικό προσωπικό των καταστημάτων κράτησης κλπ - υποπέρ. γγ και δδ ως προς το προσωπικό της αναφερόμενης περίπτωσης εε ) καθώς και στους απολυόμενους από την υπηρεσία λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας ή σε προσωπικό που φέρει ιδιαίτερα βαριές αναπηρίες (παντελώς τυφλοί κλπ - λοιπές περιπτώσεις της υποπερ. δδ). Επίσης εξαιρούνται και όσοι έχουν μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού συμπληρώσει τα έτη ασφάλισης και το όριο ηλικίας που αποτελούν προϋπόθεση για την άμεση καταβολή ακέραιας της σύνταξής τους, όπως αυτά ισχύουν κατά την προαναφερόμενη ημερομηνία (κατοχυρωμένα δικαιώματα), προκειμένου να αποτραπεί η μαζική έξοδος τους από την Υπηρεσία

αλλά και να προστατευθεί η βεβαιότητα των έννομων σχέσεών τους (υποπέρ. αα).

Με τις διατάξεις της παρ. 7 ορίζεται χαμηλότερο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, που αποχωρούν από την Υπηρεσία από την επομένη της δημοσίευσης του νόμου αυτού, τα οποία συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση του 58<sup>ο</sup> έτους της ηλικίας τους και 40 ετών συντάξιμης υπηρεσίας λόγω των ιδιαιτεροτήτων που ενέχει η απασχόληση των προσώπων αυτών. Ειδικά για όσα από τα πρόσωπα αυτά ασκούν ιδιαίτερα δύσκολο και επικίνδυνο έργο (ιπτάμενοι, ναρκαλιευτές, υπηρετούντες σε υποβρύχια κλπ) εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι σχετικές με την καταβολή της σύνταξής τους διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.

Με τις διατάξεις της παρ. 8 ορίζεται ότι καταργείται κάθε αντίθετη διάταξη με τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος.

Με τις διατάξεις της παρ. 9 ορίζεται ότι με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή των πινάκων του άρθρου αυτού καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεών του γενικά.

Με τις διατάξεις της παρ. 10 ορίζεται ότι οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τους υπαλλήλους των ΟΤΑ, των ΝΠΔΔ καθώς και άλλων φορέων, οι οποίοι συνταξιοδοτούνται με βάση τις δημοσιοϋπαλληλικές συνταξιοδοτικές διατάξεις.

## ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών με τίτλο "Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης"

### **Άρθρο 3 του ν. 3865/2010 (Α 120).**

"Βασική σύνταξη

1. Από 1.1.2015 και εφεξής καθιερώνεται, για τους υπαγόμενους στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, Βασική σύνταξη. Το ύψος της βασικής σύνταξης για το έτος 2010 καθορίζεται στο ποσό των τριακοσίων εξήντα ευρώ (360,00 €) μηνιαίως για 12 μήνες και αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 7 του νόμου αυτού.

2. Την ανωτέρω Βασική σύνταξη δικαιούνται:

"α. Τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 1, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής τους στην ασφάλιση, που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από την 1.1.2015 και εφεξής". Η Βασική σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία έναρξης της συνταξιοδότησης τους. Για όσους η σύνταξη, σύμφωνα με το άρθρο 4 του κεφαλαίου αυτού, αποτελεί άθροισμα δύο τμημάτων, η Βασική σύνταξη υπολογίζεται αναλογικά με βάση τα έτη ασφάλισης από 1.1.2011 και εφεξής προς το συνολικό χρόνο ασφάλισης.

\*\*\*Το εντός "" πρώτο εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3β του άρθρου 2 του Ν.4002/2011 (ΦΕΚ Α 180/22-08-2011)

β. Το ποσό της βασικής σύνταξης μειώνεται αναλόγως όταν η σύνταξη καταβάλλεται μειωμένη, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 (ΦΕΚ 210 Α') και της παρ. 7 του άρθρου 19 του ν. 2084/1992 (ΦΕΚ 165 Α'), καθώς και όταν μεταβιβάζεται η σύνταξη λόγω θανάτου.

γ. Η μείωση της βασικής σύνταξης προκειμένου για τα πρόσωπα που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 και της παρ. 7 του άρθρου 19 του ν. 2084/1992, ανέρχεται σε 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται για τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης.

δ. Η Βασική σύνταξη των προσώπων του τέταρτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 1 και του τέταρτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 26 του π.δ. 169/2007 και όσων από τα παραπάνω πρόσωπα υπάγονται στις διατάξεις του ν. 2084/1992, καθώς και των προσώπων στα οποία καταβάλλεται σύνταξη λόγω αναπηρίας, δεν μειώνεται ανεξαρτήτου ορίου ηλικίας.

ε. Όταν χορηγείται σύνταξη λόγω θανάτου, το ποσό της βασικής σύνταξης προσδιορίζεται για τον επιζώντα σύζυγο και κάθε συνδικαιούχο πρόσωπο, με βάση το ποσοστό της σύνταξης που δικαιούται καθένας από αυτούς, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του π.δ. 169/2007 και του ν. 2084/1992.

Προκειμένου για τέκνα, η Βασική σύνταξη καταβάλλεται για όσο χρόνο δικαιούνται σύνταξη σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, μετά δε τη διακοπή της συνταξιοδότησης τους, το ποσοστό της βασικής σύνταξης που δικαιούνταν προσαυξάνει ανάλογα το μερίδιο σύνταξης των λοιπών συνδικαιούχων προσώπων.

Εάν κάποιος από τα πρόσωπα της περίπτωσης αυτής λαμβάνει σύνταξη και από ίδιο

δικαίωμα ή περισσότερες από μία κύριες συντάξεις λόγω θανάτου, από το Δημόσιο ή οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα, δικαιούται Βασική σύνταξη για την εξ ιδίου δικαιώματος σύνταξη ή για τη μεγαλύτερη από τις συντάξεις λόγω θανάτου.

στ. Προκειμένου για συνταξιούχους εξ ιδίου δικαιώματος με περισσότερες της μιας συντάξεις χορηγείται μία Βασική σύνταξη. Στους συνταξιούχους ή δικαιούχους μιας πλήρους και μιας μειωμένης σε ποσό κύριας σύνταξης, καταβάλλεται η Βασική σύνταξη κατά πλήρες ποσό από τον φορέα που χορηγεί την πλήρη σύνταξη.

3. Την ανωτέρω Βασική σύνταξη δικαιούνται όσοι δεν έχουν συμπληρώσει 15 έτη ασφάλισης στο Δημόσιο, εφόσον πληρούν αθροιστικά τα παρακάτω κριτήρια:

α) έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους,

β) το ατομικό και το οικογενειακό τους εισόδημα από οποιαδήποτε πηγή, κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, δεν υπερβαίνουν το ποσό των πέντε χιλιάδων σαράντα ευρώ (5.040 ?) και δέκα χιλιάδων ογδόντα ευρώ (10.080 ?) αντίστοιχα.

Τα ανωτέρω ποσά ανακαθορίζονται κατά το ποσοστό αναπροσαρμογής της βασικής σύνταξης,

γ) διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 15ου και του 65ου έτους της ηλικίας τους. Η μόνιμη διαμονή αποδεικνύεται με τη διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγηση άδειας διαμονής στους πολίτες τρίτων χωρών.

Το ύψος της βασικής σύνταξης είναι πλήρες για όσους πληρούν αθροιστικά τα ανωτέρω κριτήρια και έχουν συμπληρώσει στη χώρα τουλάχιστον τριάντα πέντε (35) πλήρη έτη μόνιμης διαμονής και μειώνεται κατά 1/35 για καθένα έτος που υπολείπεται των τριάντα πέντε (35) ετών διαμονής. Η Βασική σύνταξη στην κατηγορία αυτή των δικαιούχων δεν μεταβιβάζεται. Αρμόδιος φορέας καταβολής της βασικής σύνταξης είναι ο φορέας που καταβάλλει το αναλογικό ποσό της σύνταξης.

4. η εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου γίνεται με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων περί προστασίας των πολιτών των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των σχετικών συμβάσεων που έχει κυρώσει η Ελλάδα.

2.α. Όπου από τις διατάξεις των νόμων 3863/2010 (Α' 115), 3865/2010 (Α' 120), 3986/2011 (Α' 152), 4024/2011 (Α' 226), 4051/2012 (Α' 40) και 4093/ 2012 (Α' 222) προβλέπεται παρακράτηση ή μείωση υπολογιζόμενη επί του αθροίσματος των συντάξεων από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία, το ποσό της παρακράτησης ή της μείωσης επιμερίζεται από 1.1.2013 αναλογικά σε κάθε φορέα ή τομέα.

β. Στις συντάξεις λόγω θανάτου, η προβλεπόμενη παρακράτηση ή μείωση από τις αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο διατάξεις, πραγματοποιείται στο καταβαλλόμενο σε κάθε δικαιούχο ποσό. Στις περιπτώσεις που τα συνδικαιούχα πρόσωπα λαμβάνουν και άλλη σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου.

\*\*\* ΠΡΟΣΟΧΗ: Με το άρθρο 127 παρ.2 Ν.4199/2013, ΦΕΚ Α 216/11.10.2013, ορίζεται ότι: "2.α. Όπου από τις διατάξεις των νόμων 3863/2010 (Α' 115), 3865/2010 (Α' 120), 3986/2011 (Α' 152), 4024/2011 (Α' 226), 4051/2012 (Α' 40) και 4093/ 2012 (Α' 222) προβλέπεται παρακράτηση ή μείωση υπολογιζόμενη επί του αθροίσματος των συντάξεων από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία, το ποσό της παρακράτησης ή της μείωσης επιμερίζεται από 1.1.2013 αναλογικά σε κάθε φορέα ή τομέα."

152), 4024/2011 (Α' 226), 4051/2012 (Α' 40) και 4093/ 2012 (Α' 222) προβλέπεται παρακράτηση ή μείωση υπολογιζόμενη επί του αθροίσματος των συντάξεων από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία, το ποσό της παρακράτησης ή της μείωσης επιμερίζεται από 1.1.2013 αναλογικά

σε κάθε φορέα ή τομέα.

β. Στις συντάξεις λόγω θανάτου, η προβλεπόμενη παρακράτηση ή μείωση από τις αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο διατάξεις, πραγματοποιείται στο καταβαλλόμενο σε κάθε δικαιούχο ποσό.

Στις περιπτώσεις που τα συνδικαιούχα πρόσωπα λαμβάνουν και άλλη σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου".

#### **Άρθρο 4 του ν. 3865/2010 (Α 120).**

Αναλογικό ποσό σύνταξης

1. Το Αναλογικό ποσό σύνταξης υπολογίζεται για κάθε πλήρες έτος ασφάλισης, με βάση ποσοστά επί των συντάξιμων αποδοχών, τα οποία καθορίζονται ως εξής:

ΑΠΟ	ΕΩΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΛΟΤΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΒΙΟ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ
-----	-----	---

1	15	0,80%
16	18	0,86%
19	21	0,92%
22	24	0,99%
25	27	1,06%
28	30	1,14%
31	33	1,22%
34	36	1,31%
37	39	1,40%
40	50	1,50%

Το τελικό ποσό σύνταξης καθορίζεται για όλα τα έτη με βάση το συντελεστή που αντιστοιχεί στο τελευταίο πλήρες έτος ασφάλισης.

2. Ως μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές, για τον υπολογισμό της αναλογικής σύνταξης λαμβάνεται υπόψη το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών που έλαβε ο υπάλληλος καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού του βίου, πλην των αποδοχών του μήνα κατά τον οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης και επί των οποίων καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές, χωρίς τον υπολογισμό των τρίμηνων αποδοχών, των δώρων εορτών και επιδόματος αδείας, δια του αριθμού των μηνών υπηρεσίας που έχει πραγματοποιήσει ο υπάλληλος εντός της χρονικής αυτής περιόδου. Για τον προσδιορισμό των παραπάνω ασφαλιστέων αποδοχών, οι αποδοχές του υπαλλήλου, για κάθε ημερολογιακό έτος, πλην των ασφαλιστέων αποδοχών του τελευταίου έτους ή τμήματος έτους κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης, λαμβάνονται υπόψη αυξημένες κατά ποσοστό που καθορίζεται με τυπικό νόμο και με βάση τη μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή και συντελεστή ωρίμανσης. Για το ποσοστό της αύξησης διατυπώνουν αιτιολογημένη γνώμη εκτός από την Ο.Κ.Ε. και η Ελληνική Στατιστική Αρχή και η Εθνική Αναλογιστική Αρχή. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2232/1994 (ΦΕΚ 140 Α') εφαρμόζεται και για την έκφραση γνώμης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής και της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής.

-7-

3. Όσοι έχουν υπαχθεί για πρώτη φορά στην ασφάλιση του Δημοσίου έως και 31.12.2010 και θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015 δικαιούνται:

α) αναλογικό τμήμα σύνταξης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισης τους στο Δημόσιο έως 31.12.2010, το οποίο υπολογίζεται με βάση τις οικείες διατάξεις του π.δ. 169/2007, του ν. 2084/1992, καθώς και κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, όπως αυτές ισχύουν κατά το χρόνο συνταξιοδότησης τους,

β) αναλογικό τμήμα σύνταξης με βάση το χρόνο ασφάλισης τους από 1.1.2011 έως την ημερομηνία συνταξιοδότησης τους.

4.α. Το ποσό για το αναλογικό τμήμα της σύνταξης των προσώπων της προηγούμενης παραγράφου, για κάθε πλήρες έτος ασφάλισης, υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, αφού πρώτα συνυπολογιστούν τα έτη ασφάλισης που έχει πραγματοποιήσει ο ασφαλισμένος στο Δημόσιο έως 31.12.2010, οι δε συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του αναλογικού τμήματος της σύνταξης από 1.1.2011 και εφεξής, είναι αυτές που προσδιορίζονται από το έτος αυτό και μετά.

β. Ειδικά για τον υπολογισμό του αναλογικού τμήματος της σύνταξης από 1.1.2011 και μετά, των προσώπων του τέταρτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 και όσων από τα παραπάνω πρόσωπα υπάγονται στις διατάξεις του ν. 2084/1992, που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015, λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό αναπλήρωσης που αντιστοιχεί στα 35 έτη ασφάλισης, σύμφωνα με τον πίνακα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

5. Ειδικά για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης πριν την 1.1.2015 το τμήμα της μηνιαίας σύνταξης που αντιστοιχεί σε κάθε έτος ασφάλισης από 1.1.2013 και εφεξής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% των μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών, όπως αυτές προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις του π.δ. 169/2007, του ν. 2084/1992, καθώς και κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, κατά περίπτωση, με την επιφύλαξη των διατάξεων [του άρθρου 11 του νόμου αυτού και] της παρ. 7 του άρθρου μόνου του ν. 3847/2010 (ΦΕΚ 67 Α').

\*\*\*Οι λέξεις [του άρθρου 11 του νόμου αυτού και] διαγράφηκαν με την παρ.3β του άρθρου 2 του Ν.4002/2011 (ΦΕΚ Α 180/22-08-2011)

6. Οι δικαιούχοι και το ποσό σύνταξης λόγω θανάτου ορίζονται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, καθώς και τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

7. Οι διατάξεις του άρθρου 3 και αυτού του άρθρου δεν έχουν εφαρμογή για τους στρατεύσιμους οπλίτες αναπήρους ειρηνικής περιόδου των οποίων η σύνταξη εξακολουθεί να υπολογίζεται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, κατά περίπτωση, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου.

8. Για τον υπολογισμό της σύνταξης των προσώπων που υπάγονται στις διατάξεις:

α) του ν. 1897/1990,

β) της παρ. 15 του άρθρου 9 και της παρ. 17 του άρθρου 34 του π.δ. 169/2007, καθώς και των προσώπων που καθίστανται ανάπηροι εξαιτίας της υπηρεσίας και ένεκα ταύτης, τα οποία έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο ή καταταγεί μέχρι 31.12.2010, εξακολουθούν να ισχύουν οι οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.

9. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του π.δ. 169/2007, του ν. 2084/1992, καθώς και κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, κατά περίπτωση, όπως ισχύουν, κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.

10. Οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3863/2010 (ΦΕΚ 115 Α') περί διαδοχικής ασφάλισης, έχουν εφαρμογή και για όσους υπάγονται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου.

#### **Άρθρο 20 του ν. 3865/2010 (Α 120).**

1. Συνταξιοδοτικά δικαιώματα στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που έχουν θεμελιωθεί ή θεμελιώνονται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2010 δεν θίγονται από την παραμονή τους στην υπηρεσία μετά την ημερομηνία αυτή και τυχόν συνταξιοδοτικές μεταβολές στη διάρκεια αυτής δεν επηρεάζουν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης τους, τον τρόπο υπολογισμού, καθώς και το χρόνο έναρξης καταβολής της σύνταξης τους.

2. Για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που θεμελιώνουν, σύμφωνα με τις υφιστάμενες μέχρι τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου διατάξεις, συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2011, η υποχρέωση συντάξιμης υπηρεσίας αυξάνεται κατά ενάμισι (1 1/2) επιπλέον έτος. Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα το έτος 2012 η υποχρέωση συντάξιμης υπηρεσίας αυξάνεται κατά τρία (3) επιπλέον έτη. Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα το έτος 2013, η υποχρέωση συντάξιμης υπηρεσίας αυξάνεται κατά τεσσεράμισι (4 1/2) επιπλέον έτη και για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα το έτος 2014, η υποχρέωση συντάξιμης υπηρεσίας αυξάνεται κατά έξι (6) επιπλέον έτη.

3. Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31.12.2014, ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης, ως προς τις κατηγορίες προσωπικού των παραγράφων 1 και 2, ρυθμίζεται σύμφωνα με τις ισχύουσες μέχρι τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου διατάξεις του άρθρου 42 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007) και του άρθρου 1 του ν. 3029/2002. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2015 και μετά, η σύνταξη τους υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του νόμου αυτού.

4. Για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που δεν υπάγονται στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 και θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2015 και μετά, δικαιούνται σύνταξη, εφόσον έχουν συμπληρώσει το εξηκοστό (60ό) έτος της ηλικίας τους ή σαράντα (40) έτη συντάξιμης υπηρεσίας, στα οποία συνυπολογίζονται αθροιστικά:

α. Ο χρόνος πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, όπως αυτός προσδιορίζεται στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007), όπως ισχύει σήμερα.

β. Ο χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας που λογίζεται αυξημένος στο διπλάσιο ή τριπλάσιο μέχρι πέντε (5) έτη, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 40 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007), όπως ισχύει σήμερα.

γ. Ο χρόνος διαδοχικής ασφάλισης που αναγνωρίζεται ως συντάξιμος σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 4 του νόμου αυτού.

5. Για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που δεν υπάγονται στις παραγράφους 1 και 2 και απομακρύνονται αυτεπαγγέλτως, εκτός των περιπτώσεων επιβολής καταστατικής ποινής που συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος καταβολής σύνταξης, η σύνταξη καταβάλλεται με τη συμπλήρωση του χρόνου που αντιστοιχεί στα τριάντα πέντε (35) έτη πραγματικής υπηρεσίας ή με τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ού) έτους



της ηλικίας.

6. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 41 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007) τροποποιείται ως εξής: "Ο διπλασιασμός ή τριπλασιασμός του συντάξιμου χρόνου των στρατιωτικών της παραγράφου 1 γίνεται μόνον εφόσον αυτοί συμπλήρωσαν είκοσι πέντε (25) έτη πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας."

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 9 του άρθρου 41 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007) τροποποιείται ως εξής: "Ο διπλασιασμός του συντάξιμου χρόνου των στρατιωτικών που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο γίνεται μόνον εφόσον αυτοί συμπλήρωσαν πραγματική στρατιωτική υπηρεσία είκοσι πέντε (25) ετών."

7. Το δικαίωμα ανάκλησης της αίτησης παραίτησης, λόγω συνταξιοδότησης, που προβλέπεται στις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου μόνου του ν. 3847/2010 (ΦΕΚ 67 Α') παρέχεται για ένα (1) μήνα από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

\*\*\* ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ.4 άρθρου 55 ΠΔ 81/2012, ΦΕΚ Α 139/14.6.2012,

ορίζεται ότι:

"4. Οι αποστρατείες των στελεχών Λ.Σ. - ΕΛ.ΑΚΤ. που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι και

31-12-2014, ενεργούνται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν. 3079/2002 «Κύρωση του Κώδικα Προσωπικού Λιμενικού Σώματος» (ΦΕΚ 311 Α'), υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του

άρθρου 20 του ν. 3865/2010 «Μεταρρύθμιση Συνταξιοδοτικού Συστήματος του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις» (ΦΕΚ 120 Α') και του άρθρου 1 παράγραφος 8 του ν. 4002/2011 «Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου» (ΦΕΚ 180 Α'), με το οποίο τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 41 του π.δ. 169/2007 (ΦΕΚ 210 Α') και καταργήθηκαν οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 9 του ίδιου άρθρου, όπως ισχύουν κάθε φορά, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος".

#### **Άρθρο 55 παρ. 5 του π.δ. 169/2007 (Α 210).**

"5. Το κατώτατο όριο σύνταξης ή βοηθήματος των συνταξιούχων και βοηθηματούχων του Δημοσίου γενικά, καθορίζεται, χωρίς το συνυπολογισμό του επιδόματος εξομάλυνσης, καθώς και του τυχόν καταβαλλόμενου επιδόματος ανικανότητας, σε ποσοστό τριάντα επτά επί τοις εκατό (37%) του μηνιαίου βασικού μισθού του εισαγωγικού κλιμακίου της ΠΕ κατηγορίας, «όπως αυτός ίσχυε την 31.10.2011.»

\*\*\*Η φράση "όπως ισχύει κάθε φορά" στο τέλος του πρώτου εδαφίου, αντικαταστάθηκε ως άνω, από 1.11.2011, με τη παρ.6α του άρθρου 3 του Ν.4151/2013 (ΦΕΚ Α 103/29.4.2013). Με τη παρ.6β του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι: "β. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν μέχρι 31.12.2015."

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται τόσο για τις ατομικές όσο και για τις οικογενειακές συντάξεις ή βοηθήματα.

Ως ποσό οικογενειακής σύνταξης ή βοηθήματος για την εφαρμογή αυτής της παραγράφου νοείται και το μερίδιο που αναπομένει μετά την αναστολή μεριδίου συνδικαιούχου προσώπου, καθώς και το ποσό που αναγνωρίζεται από τις διατάξεις

που ισχύουν στην Πατρική οικογένεια κατά συμμετοχή, όχι όμως και το ποσό σύνταξης ή βοηθήματος που καταβάλλεται ύστερα από χωρισμό. (Άρθρο 1 Ν.Δ. 1371/73 σε συνδ. με τα άρθρα 1 παρ. 3 Ν. 787/78 και 11 Ν. 1694/87, όπως αντικ. με τα άρθρα 6 παρ. 2 Ν. 2227/94 και 6 παρ. 1 Ν. 2592/98, όπως αντικ. από τα άρθρα 1, παρ. 13 Ν.3234/04, και 1, παρ. 2 Ν. 3408/05)

Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων έχουν εφαρμογή και για τις χορηγίες των δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων. (Άρθρο 2 παρ. 9 Ν.3075/02)"

#### **Άρθρο 1 παρ. 2 ν.4024/2011 (Α 226).**

"2.α. Η σύνταξη των προσώπων που εντάσσονται στο μισθολόγιο του Δευτέρου Κεφαλαίου εξακολουθεί να υπολογίζεται με βάση τις συντάξιμες αποδοχές τους, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί κατά την προηγούμενη της έναρξης ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 (Α' 152).

β. Οι διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης έχουν εφαρμογή και για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα έχουν εξέλθει της υπηρεσίας από 1.7.2011 έως 31.10.2011.

γ. Από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου, οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη, επικουρική ασφάλιση και πρόνοια των προσώπων των προηγούμενων περιπτώσεων, υπολογίζονται επί των ανωτέρω συντάξιμων αποδοχών."

\*\*\*Η περ.γ' αντικαταστάθηκε, από της ισχύος της, ως άνω με τη παρ.6β του άρθρου 4 του Ν.4151/2013 (ΦΕΚ Α 103 29.4.2013)

δ. Οι διατάξεις της περίπτωσης α' έχουν εφαρμογή και για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα έχουν εξέλθει της Υπηρεσίας μέχρι την 30ή Ιουνίου 2011, μη εφαρμοζομένων στην περίπτωση αυτή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011. «Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και αυτής έχουν εφαρμογή για όσους από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα υπάγονται στο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου ή συνταξιοδοτούνται με βάση τις δημοσιονομικές διατάξεις.»"

#### **Άρθρο 56 του π.δ. 169/2007 (ΦΕΚ 210 Α')**

Ηλικία συνταξιοδότησης - Χρόνος έναρξης πληρωμής της σύνταξης

1. Για την καταβολή της σύνταξης των υπαλλήλων, που υπάγονται στην συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, θεσπίζεται ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία ορίζεται ως εξής(Άρθρο 2 Ν. 1976/91, όπως αντικ. με άρθρ. 19 παρ. 3 Ν.2084/92 και 4 παρ. 3 Ν. 2227/94)

"α. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1997 το πεντηκοστό πέμπτο (55ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο."β) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά, καθώς και για όσους προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992:

βα) Το πεντηκοστό δεύτερο (52ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο για όσους έχουν ανήλικα παιδιά, το οποίο αυξάνεται στο πεντηκοστό πέμπτο (55ο) έτος από 1ης Ιανουαρίου 2012 και στο εξηκοστό πέμπτο (65ο) έτος από 1ης Ιανουαρίου 2013 και μετά.

Οι διατάξεις της υποπερίπτωσης αυτής έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσους έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά.

ββ) Το πεντηκοστό (50ό) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο για όσους έχουν ανίκανο για την άσκηση κάθε βιοποριστικού επαγγέλματος παιδί ή σύζυγο, κατά ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω.

βγ) Το εξηκοστό πρώτο (61ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο, για τους λοιπούς υπαλλήλους, το οποίο αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 2012 και μετά κατά δύο (2) έτη, για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας τους.

γ. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, ο υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το χρόνο που θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης."

Το δικαίωμα σύνταξης, που θεμελιώνεται με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων και τις διατάξεις του άρθρου 1, δεν θίγεται από ενδεχόμενες μεταβολές, που επέρχονται στην προσωπική ή οικογενειακή κατάσταση του υπαλλήλου, κατά την παραμονή του στην υπηρεσία μετά τη θεμελίωση.

2. α. Η καταβολή της σύνταξης των πολιτικών υπαλλήλων της προηγούμενης παραγράφου, οι οποίοι αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω παραίτησης ή για άλλους λόγους πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας συνταξιοδότησης, αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής.

Μετά τη λήξη της αναστολής αρχίζει η καταβολή της σύνταξης, αναπροσαρμοσμένης με όλες τις αυξήσεις που έχουν χορηγηθεί, μέχρι την έναρξη καταβολής της.

"β. Η σύνταξη όσων θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1ης Ιανουαρίου 2011 και μετά, μπορεί να καταβληθεί μετά τη συμπλήρωση του πεντηκοστού έτους (56ου) έτους της ηλικίας τους, το οποίο αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 2012 και μετά κατά δύο (2) έτη, για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ου) έτους της ηλικίας τους. Στην περίπτωση αυτή, η σύνταξη μειώνεται κατά 1/200 του ποσού αυτής για κάθε μήνα, που υπολείπεται από την έναρξη καταβολής της και μέχρι τη συμπλήρωση του κατά περίπτωση ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης."

"γ. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης το έτος 2011, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη με τη συμπλήρωση τριάντα έξι (36) ετών πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας και του πεντηκοστού ογδόου (58ου) έτους της ηλικίας τους. Ο ανωτέρω χρόνος υπηρεσίας των τριάντα έξι (36) ετών, για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από το έτος 2012 και μετά, αυξάνεται κατά ένα (1) έτος για κάθε επόμενο ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση σαράντα (40) ετών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης αυτής, αυξάνεται σταδιακά από 1.1.2012 κατά ένα (1) έτος ετησίως και μέχρι τη συμπλήρωση του 60ου έτους της ηλικίας."

δ. Στην κατά την προηγούμενη περίπτωση τριακονταπενταετή συντάξιμη υπηρεσία περιλαμβάνεται και ο χρόνος που αναγνωρίζεται ως συντάξιμος με τις διατάξεις του Ν.Δ. 4202/1961 (ΦΕΚ 175Α') και του Ν.1405/1983 (ΦΕΚ 180 Α'), όπως αυτές ισχύουν, καθώς και οι προσαυξήσεις των συντάξεων με τριακοστά πέμπτα ή πεντηκοστά.

("ε. Για όσους έχουν προσληφθεί από την 1η Ιανουαρίου 1983 και μετά και συμπληρώνουν τριακονταεπταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας. (Άρθρο 2 Ν.1976/91, όπως αντικ. με τα άρθρα 19 παρ. 4 Ν. 2084/92, 5 παρ. 6 Ν. 2320/95 και 1 παρ. 6 Ν.3029/02) Ειδικά, για εκπαιδευτικούς λειτουργούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμπληρώνουν τριάντα (30) έτη υπηρεσίας και αποχωρούν από την υπηρεσία για οποιονδήποτε λόγο και δεν εμπόδιζαν στις προαναφερόμενες περιπτώσεις του άρθρου αυτού, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει με τη

συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας για όσους έχουν προσληφθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982

και με τη συμπλήρωσι του 60ου έτους της ηλικίας για όσους προσλαμβάνονται από 1η Ιανουαρίου 1983 και μετά. (Άρθρο 5 παρ. 4 Ν.3075/02)\*\*\*\* Η περίπτωση ε' ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ από 1.1.2011 με την παράγραφο 5 άρθρου 6 του Ν.3865/2010 (ΦΕΚ 120 Α'21-7-2010), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παρ.3δ άρθρ.2 Ν.4002/2011, ΦΕΚ Α 180/22.8.2011.

3. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 δεν έχουν εφαρμογή (Άρθρο 2 παρ. 3 Ν.1976/91, όπως αντικ με άρθρ. 19 παρ. 5 και 6 του Ν. 2084/92 και 2 παρ. 19 Ν.2703/99) "α) για τους δικαστικούς λειτουργούς, το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τους στρατιωτικούς γενικά".

\*\*\* Με την παρ.3ε άρθρ.2 Ν.4002/2011, ΦΕΚ Α 180/22.8.2011, ορίζεται ότι:ε. Στο τέλος της παρ. 9 του άρθρου 6 του ν.3865/2010 προστίθεται εδάφιο ως εξής: "Από την ανωτέρω ημερομηνία καταργούνται οι διατάξεις της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007."

β) Για όσους από τους λοιπούς υπαλλήλους:

αα) απολύονται από την υπηρεσία λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας, είτε αυτή οφείλεται στην υπηρεσία είτε όχι.

"Το ίδιο ισχύει και όταν ο υπάλληλος, ενώ έχει θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης και αποχωρήσει πριν από την ηλικία συνταξιοδότησης, καταστεί στο μεταξύ ανίκανος για την άσκηση κάθε βιοποριστικού επαγγέλματος, κατά ποσοστό τουλάχιστον 67%."

Στην περίπτωση αυτή η σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία που κατέστη ανίκανος. Το ποσοστό της ανικανότητας και η ημερομηνία που επήλθε αυτή, βεβαιώνονται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.

ββ) Ανήκουν στα πρόσωπα του προτελευταίου εδαφίου της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 αυτού του Κώδικα, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

[γγ) Απολύονται χωρίς δική τους υπαιτιότητα].

δδ) Αποχωρούν από την υπηρεσία μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1997 και έχουν συμπληρώσει τριακονταπενταετή τουλάχιστον συντάξιμη υπηρεσία, στην οποία συνυπολογίζονται οι πλασματικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες που λογίζονται συντάξιμες με τις διατάξεις του Ν. 1405/1983, καθώς και οι προσαυξήσεις των συντάξεων με τριακοστά πέμπτα.

εε) Ανήκουν στο φυλακτικό προσωπικό των καταστημάτων κράτησης (γενικών, ειδικών, θεραπευτικών) που ασχολείται με την επίβλεψη και φύλαξη των κρατουμένων και που ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 97 του Ν. 1851/1989, καθώς και για τους παιδονόμους των ιδρυμάτων αγωγής ανηλίκων. «Για το προσωπικό εσωτερικής φύλαξης και εξωτερικής φρούρησης των γενικών, ειδικών και θεραπευτικών καταστημάτων κράτησης και των ιδρυμάτων αγωγής ανηλίκων, που θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2013 και μετά η σύνταξη καταβάλλεται ακέραια με τη συμπλήρωση του 60ου έτους της ηλικίας τους ή με τη συμπλήρωση τριάντα επτά (37) ετών συντάξιμης υπηρεσίας ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.»

"στ) Ανήκουν στις γυναίκες και τους χήρους ή διαζευγμένους υπαλλήλους που αναφέρονται στο τρίτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 1 αυτού του Κώδικα".

ζζ) Έχουν προσληφθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982 και συμπληρώνουν, μετά τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος επταετή (7ετή) πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, στην οποία περιλαμβάνονται και οι προϋπηρεσίες του άρθρου 1 του Ν. 1405/1983.

"Η κατά το προηγούμενο εδάφιο επταετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1η Ιανουαρίου 1998, αυξάνεται κατά ένα

εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος από την 1η Ιανουαρίου 1998 μέχρι τη συμπλήρωση δέκα (10) πλήρων ετών, ο δε υπάλληλος θα ακολουθεί το αυξημένο όριο, που ισχύει κατά το έτος θεμελίωσης του δικαιώματος."

4. Για τη συμπλήρωση της ηλικίας συνταξιοδότησης λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία γέννησης του υπαλλήλου, εκτός αν αυτή δεν αποδεικνύεται, οπότε λαμβάνεται υπόψη η 31 Δεκεμβρίου του έτους που γεννήθηκε. (Άρθρο 2 παρ. 2 Ν.1976/91)

5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων η πληρωμή της σύνταξης αρχίζει από την επομένη της απομάκρυνσης του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού από την υπηρεσία ή από την επομένη του θανάτου του ή από την επομένη λήξης των τυχόν καταβαλλόμενων κατά το επόμενο άρθρο τρίμηνων αποδοχών.  
Το τελευταίο ισχύει και για το συνταξιούχο. (Άρθρο 56 παρ. 1 εδάφιο τρίτο Α.Ν.1854/51, όπως αντικ. με άρθρ. 2 παρ. 3 Ν. 1976/91)

Η απομάκρυνση του πολιτικού υπαλλήλου λογίζεται ότι έγινε από τη χρονολογία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόλυσης ή της αποδοχής της παραίτησης ή την ημέρα του θανάτου του υπαλλήλου. Αν παρασχέθηκε υπηρεσία και μετά τη χρονολογία δημοσίευσης, από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο κοινοποίησης των παραπάνω πράξεων και πάντως όχι πέρα από την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση αυτή ή τη λήξη του διμήνου, για όσους απολύονται εξαιτίας νόσου που δεν επιδέχεται θεραπεία.

~~Για τους στρατιωτικούς η απομάκρυνση λογίζεται ότι έγινε σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 39.~~

(Άρθρο 56 παρ. 1 εδάφιο τρίτο Α.Ν.1854/51, όπως αντικ. με άρθρ. 2 παρ. 3 Ν.1813/1988)  
Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα για την απονομή της σύνταξης όταν κρίνουν το συνταξιοδοτικό δικαίωμα διαπιστώνουν σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις ότι η λύση της υπαλληλικής σχέσης του υπαλλήλου έχει επέλθει σε χρόνο προγενέστερο από εκείνο της πραγματικής αποχώρησης του από την υπηρεσία, η σύνταξη του ορίζεται ότι πρέπει να πληρωθεί από την επομένη που λήγουν οι αποδοχές που καταβάλλονται σύμφωνα με το επόμενο άρθρο. (Άρθρο 8 παρ. 15 Ν.2592/98)

6. Η πληρωμή των επιδομάτων αρχίζει από τότε που αρχίζει και η πληρωμή της σύνταξης. (Άρθρο 56 παρ. 2 Α.Ν.1854/51, όπως αντικατ. δι' άρθρου 10 Ν.Δ. 3768/57)

7. Ο μόνιμος ή ισόβιος υπάλληλος που παραιτήθηκε με τους όρους του άρθρου 1 παρ. 1 περίπτ. α' παύεται αυτοδικαία από την υπηρεσία όταν παρέλθουν τρεις μήνες από την υποβολή της παραίτησης αν αυτή δεν έγινε δεκτή ενωρίτερα. (Άρθρο 56 παρ. 3-9 Α.Ν.1854/51)

8. Αν οι συνέπειες της πάθησης από την υπηρεσία εκδηλώθηκαν μετά την απομάκρυνση του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού από την υπηρεσία, η πληρωμή της σύνταξης για πάθηση αρχίζει από το χρόνο που εκδηλώθηκαν οι συνέπειες.

9. Αν πεθάνει ο πατέρας, το δικαίωμα της σύνταξης της χήρας μητέρας ή των αδελφών, που προβλέπεται στα άρθρα 6 και 32 παρ. 1 περίπτ. β', και η πληρωμή της σύνταξης σ' αυτές αρχίζει από την επομένη του θανάτου του πατέρα.

10. Αν εκδοθεί απόφαση για αφάνεια, το δικαίωμα της σύνταξης και η πληρωμή της αρχίζει από την τελευταία στιγμή του κινδύνου ή την τελευταία είδηση για τον άφαντο σύμφωνα με τις διατάξεις για την αφάνεια.

11. Αν ο στρατιωτικός εξαφανισθεί στον πόλεμο ή την επιστράτευση και συντρέχει περίπτωση εφαρμογής αυτού του Κώδικα, το δικαίωμα της σύνταξης και η πληρωμή αρχίζει από την τελευταία στιγμή του κινδύνου ή την τελευταία είδηση για τον άφαντο αν η εξαφάνιση διαρκέσει ένα εξάμηνο, χωρίς να έχουν εφαρμογή στην περίπτωση αυτή οι σχετικές διατάξεις για την αφάνεια.

12. Αν η εξαφάνιση γίνει σε πτήση ή κατάδυση σε καιρό ειρήνης, η πιο πάνω παράγραφος ισχύει αν η εξαφάνιση διαρκέσει ένα μήνα και πιστοποιηθεί με ένορκη προανάκριση.

13. Σε περίπτωση που η αναγνώριση συμμετοχής της πατρικής οικογένειας στη σύνταξη της συζύγου και των τέκνων γίνει μετά τον κανονισμό της σύνταξης των προσώπων αυτών, η

καταβολή του μεριδίου της συμμετοχής αρχίζει από την πρώτη του μήνα της χρονολογίας έκδοσης της σχετικής πράξης ή απόφασης.

(14. Το μόνιμο προσωπικό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτης βαθμίδας το οποίο απασχολείται στην αποκομιδή, μεταφορά, διαλογή, επιστάσια, καταστροφή απορριμμάτων, σε συνεργασία συντήρησης, επισκευής των μέσων καθαριότητας και το πλύσιμο τους, καθώς και οι οδοκαθαριστές, εργάτες αφοδευτηρίων, ταφής -εκταφής εκρών και καθαριστές οστών, που υπάγονται στη συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, εφόσον έχουν συμπληρώσει δώδεκα (12) έτη υπηρεσίας αποκλειστικά στις θέσεις αυτές από τα οποία τρία (3) έτη την τελευταία δεκαετία, μπορούν να επιλέξουν με δήλωση τους για την καταβολή της σύνταξης τους, αντί της συνταξιοδοτικής προστασίας του Δημοσίου, η ηλικίας των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων αυτού του άρθρου, τη συνταξιοδότηση τους με το όριο ηλικίας που προβλέπεται για τις ίδιες ειδικότητες από τον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών του Ι.Κ.Α., με την καταβολή στο Δημόσιο από τη μονιμοποίησή τους και μετά της ανάλογης πρόσθετης ειδικής εισφοράς που προβλέπεται από τον ίδιο κανονισμό για το προσωπικό των ίδιων ειδικοτήτων.

Η παραπάνω δήλωση επιλογής υποβάλλεται από τους ενδιαφερομένους στην αρμόδια Διεύθυνση Προσωπικού μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του Ν.2703/1999 για όσους έχουν μέχρι τότε μονιμοποιηθεί και για όσους διορίζονται ή μονιμοποιούνται μετά μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από το διορισμό ή τη μονιμοποίησή τους. (Άρθρο 2 παρ. 20 Ν.2703/99) Παρατήρηση: Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 8 του άρθρου 19 του Ν. 2084/92: "Όπου στο άρθρο αυτό αναφέρεται η ανικανότητα των υπαλλήλων ή των μελών της οικογένειάς τους, ως προϋπόθεση απόκτησης δικαιώματος σύνταξης από το Δημόσιο ή για τη χορήγηση επιδομάτων, αυτή βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής").

14 (15). Η σύνταξη όσων θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με βάσει τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του Κώδικα αυτού αρχίζει να καταβάλλεται μετά τη συμπλήρωσή του 65ου έτους της ηλικίας τους. (Άρθρο 2 παρ. 6 Ν.3234/04) «15. α. Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2013 και μετά, το όριο ηλικίας αταβολής της σύνταξης τους που προβλέπεται από τις διατάξεις: αα. των υποπεριπτώσεων βα' και βγ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, αυξάνεται στο 67ο έτος, ββ. της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, αυξάνεται στο 62ο έτος. β. Η σύνταξη όσων θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2013 και μετά, καταβάλλεται ολόκληρη με τη συμπλήρωση σαράντα (40) ετών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας και του 62ου έτους της ηλικίας τους.»

#### Παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010 (ΦΕΚ 272 Α').

4. Για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που δεν υπάγονται στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 και θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2015 και μετά, δικαιούνται σύνταξη, εφόσον έχουν συμπληρώσει το εξηκοστό (60ό) έτος της ηλικίας τους ή σαράντα (40) έτη συντάξιμης υπηρεσίας, στα οποία συνυπολογίζονται αθροιστικά:

α. Ο χρόνος πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, όπως αυτός προσδιορίζεται στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007), όπως ισχύει σήμερα.

β. Ο χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας που λογίζεται αυξημένος στο διπλάσιο ή τριπλάσιο μέχρι πέντε (5) έτη, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 40 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007), όπως ισχύει σήμερα.

γ. Ο χρόνος διαδοχικής ασφάλισης που αναγνωρίζεται ως συντάξιμος σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 4 του νόμου αυτού.

## ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών "Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης"

1. Στο σχέδιο νόμου "Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης" μετά τον τίτλο και πριν το Άρθρο 1, προστίθενται η φράση " ΜΕΡΟΣ Β'", τα άρθρα 1,2 και 3 αναριθμούνται σε 2,3 και 4 και πριν το " ΜΕΡΟΣ Β'" προστίθεται "ΜΕΡΟΣ Α'", ως εξής:

### "ΜΕΡΟΣ Α'

#### ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

##### ΑΡΘΡΟ 1

1. α. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 (Α 120) αντικαθίστανται ως εξής :
- «α. Τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και μετά.»
- β. Οι διατάξεις της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 αντικαθίστανται ως εξής :
- «α) έχουν συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας τους,»
- γ. Στην περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 η φράση «διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 15ου και του 65ου έτους της ηλικίας τους.» αντικαθίσταται με τη φράση «διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 15ου και του 67ου έτους της ηλικίας τους.»
- δ. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «πλην των αποδοχών του μήνα κατά τον οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης» αντικαθίσταται με τη φράση «πλην των αποδοχών του μήνα αποχώρησης από την Υπηρεσία του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού».
- ε. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «πλην των ασφαλιστέων αποδοχών του τελευταίου έτους ή τμήματος έτους κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης,» αντικαθίσταται με τη φράση «πλην των ασφαλιστέων αποδοχών του έτους ή τμήματος έτους κατά το οποίο αποχωρεί από την Υπηρεσία ο υπάλληλος ή ο στρατιωτικός».
- στ. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 (Α' 120)

αντικαθίστανται ως εξής:

« 3. Όσοι έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο μέχρι και την 31-12-2010 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και μετά δικαιούνται:»

ζ. Στον έκτο στίχο της περ. β της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015» αντικαθίσταται με την φράση «που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015 και μετά,».

η. Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 προστίθεται περίπτωση γ, ως εξής:  
«γ. Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4002/2011 (Α 180) έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τις συντάξεις που υπολογίζονται με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων και αυτής.»

θ. Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 καταργούνται.

ι. Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 1-1-2015.

2. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010 αντικαθίστανται ως εξής:

« 3. Η σύνταξη των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και μετά υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του νόμου αυτού, όπως ισχύουν.»

Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 1-1-2015.

3. Από την 1-1-2015 καταργείται κάθε άλλη διάταξη αντίθετη με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 3865/2010 που αντικαθίστανται με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος.

4. α. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007 (Α 210) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Το κατώτατο όριο σύνταξης, όπως αυτό ισχύει με βάση τις διατάξεις της παρ. 5, δεν έχει εφαρμογή για όσους έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-7-2015 και μετά και δεν έχουν συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας και παραμένει αμετάβλητο κατά ποσό μέχρι 31-



12-2021. Τα ανωτέρω πρόσωπα, μέχρι τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας λαμβάνουν το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη ασφάλισής τους κατά περίπτωση. Το ανωτέρω όριο ηλικίας αναπροσαρμόζεται με βάση τα ισχύοντα στην παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010.»

β. Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν από την 1-7-2015.

γ. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν έχουν εφαρμογή για όσους λαμβάνουν επίδομα ανικανότητας με βάση τις διατάξεις του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007 καθώς και όσους λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες στην υπηρεσία και ένεκα ταύτης ή βάσει των διατάξεων των νόμων 1897/1990 (Α 120) και 1977/1991 (Α 185). Επίσης οι διατάξεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή και για όσους λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη λόγω θανάτου στην υπηρεσία του/της συζύγου τους ή του γονέα τους.

~~δ. Οι ανωτέρω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για όσους συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992 (Α 165).~~

5. Η διάταξη της περ. στ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011 αντικαθίστανται ως εξής:

«στ. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016.»»

6. Στο τέλος του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 (Α' 210) προστίθεται παράγραφος 16 ως εξής:

«16. α. Από 1-1-2022 οι διατάξεις της παρ. 15 έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την 31-12-2012 και δεν έχουν συμπληρώσει κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού, το όριο ηλικίας καταβολής ακέραιας της σύνταξης, το οποίο προβλέπεται, κατά περίπτωση, από τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου.

Τα ισχύοντα, κατά περίπτωση, μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης αυξάνονται σταδιακά από την επομένη της ημερομηνίας αυτής έως την 31-12-2021, στα προβλεπόμενα από το ανωτέρω εδάφιο όρια ηλικίας, όπως αυτά αποτυπώνονται στους κατωτέρω πίνακες, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010.

Στις περιπτώσεις που από τις ισχύουσες κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού συνταξιοδοτικές διατάξεις η σύνταξη καταβάλλεται ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης, η κατά τα ανωτέρω σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης αρχίζει με όριο ηλικίας το 58<sup>ο</sup> έτος. Σε κάθε άλλη περίπτωση που η σύνταξη καταβάλλεται

ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, η προαναφερόμενη σταδιακή αύξηση αρχίζει με τη συμπλήρωση του 55<sup>ου</sup> έτους.

Στις περιπτώσεις αυτές, η σύνταξη καταβάλλεται με τη συμπλήρωση του οριζομένου στους κατώτερο πίνακες νέου ορίου ηλικίας, όπως αυτό ισχύει κατά το έτος που ο υπάλληλος συμπληρώνει το προβλεπόμενο κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού όριο ηλικίας καταβολής ακέραιας της σύνταξής του.

β. Εάν η σύνταξη καταβάλλεται σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 2 του άρθρου αυτού, το συνολικό ποσοστό της μείωσης της σύνταξης που προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές, προσαυξάνεται κατά 10% και μέχρι τη συμπλήρωση του κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενου νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης.

γ. Οι ανωτέρω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για τους δικαστικούς λειτουργούς και τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με εξαίρεση όσους από αυτούς αποχωρούν υποχρεωτικά από την Υπηρεσία με τη συμπλήρωση του 65<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 88 του Συντάγματος. Στην περίπτωση αυτή τα όρια ηλικίας αυξάνονται σταδιακά σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. α, μέχρι και του 65<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας.

δ. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων δεν έχουν εφαρμογή:

αα. για όσους κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού έχουν συμπληρώσει τα έτη ασφάλισης και το όριο ηλικίας που αποτελούν, κατά περίπτωση, προϋπόθεση για την άμεση καταβολή ακέραιας της σύνταξής τους, όπως αυτά ισχύουν κατά την ανωτέρω ημερομηνία.

Το δικαίωμα άμεσης συνταξιοδότησης των προσώπων αυτών δεν θίγεται και μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε.

ββ. για όσους έχουν παιδί άγαμο και ανίκανο για την άσκηση κάθε βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω. Στην περίπτωση αυτή το σχετικό δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί μόνο από τον ένα γονέα κατόπιν συναίνεσης και του έτερου γονέα.

γγ. για όσους υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3660/2008 (Α'78).

δδ. για όσους υπάγονται στις διατάξεις των υποπεριπτώσεων αα, ββ και εε της περ. β της παρ. 3 του άρθρου αυτού.

Για την καταβολή της σύνταξης των προσώπων της περίπτωσης αυτής, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι οικείες συνταξιοδοτικές διατάξεις όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.»

7. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010 αντικαθίστανται, ως εξής:

« 4. Τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που αποχωρούν από την Υπηρεσία από την επομένη της ημερομηνίας δημοσίευσης του νόμου αυτού και μετά, δικαιούνται σύνταξη εφόσον έχουν συμπληρώσει το 58<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους και 40 έτη συντάξιμης υπηρεσίας, στα οποία συνυπολογίζονται αθροιστικά:»

Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα του άρθρου 41 του π.δ. 169/2007 για τα οποία εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι σχετικές με την καταβολή της σύνταξης τους διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.

8. Καταργείται κάθε άλλη διάταξη αντίθετη με τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος.

9. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή των πινάκων του άρθρου αυτού.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1**

Πλήρης σύμβασης Από δημόσιας του νόμου έως 31-12-2015		όριο ηλικίας :62		2015		2016		2017		2018	
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης
50	55,0	50	56,0	50	57,0	50	58,0				
51	55,0	51	56,0	51	57,0	51	58,0				
52	55,0	52	56,0	52	57,0	52	58,0				
53	55,9	53	56,8	53	57,6	53	58,5				
54	55,9	54	56,8	54	57,6	54	58,5				
55	55,9	55	56,8	55	57,6	55	58,5				
56	56,8	56	57,5	56	58,3	56	59,0				
57	57,6	57	58,3	57	58,9	57	59,5				
58	58,5	58	59,0	58	59,5	58	60,0				
59	59,4	59	59,8	59	60,1	59	60,5				
60	60,3	60	60,5	60	60,8	60	61,0				
61	61,1	61	61,3	61	61,4	61	61,5				
62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0				
2019		2020		2021		2022					
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης				
50	59,0	50	60,0	50	61,0	50	62,0				
51	59,0	51	60,0	51	61,0	51	62,0				
52	59,0	52	60,0	52	61,0	52	62,0				
53	59,4	53	60,3	53	61,1	53	62,0				
54	59,4	54	60,3	54	61,1	54	62,0				
55	59,4	55	60,3	55	61,1	55	62,0				
56	59,8	56	60,5	56	61,3	56	62,0				
57	60,1	57	60,8	57	61,4	57	62,0				
58	60,5	58	61,0	58	61,5	58	62,0				
59	60,9	59	61,3	59	61,6	59	62,0				
60	61,3	60	61,5	60	61,8	60	62,0				
61	61,6	61	61,8	61	61,9	61	62,0				
62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0				

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**

Πλήρης σύνταξη Από δημοσίευσης του νόμου έως 31-12-2015		όριο ηλικίας: 67		2015		2016		2017		2018	
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης
50	55,0	50	56,7	50	58,4	50	60,1				
51	55,0	51	56,7	51	58,4	51	60,1				
52	55,0	52	56,7	52	58,4	52	60,1				
53	56,5	53	58,0	53	59,5	53	61,0				
54	56,5	54	58,0	54	59,5	54	61,0				
55	56,5	55	58,0	55	59,5	55	61,5				
56	57,4	56	58,8	56	60,1	56	62,0				
57	58,3	57	59,5	57	60,8	57	62,0				
58	59,1	58	60,3	58	61,4	58	62,5				
59	60,0	59	61,0	59	62,0	59	63,0				
60	60,9	60	61,8	60	62,6	60	63,5				
61	61,8	61	62,5	61	63,3	61	64,0				
62	62,6	62	63,3	62	63,9	62	64,5				
63	63,5	63	64,0	63	64,5	63	65,0				
64	64,4	64	64,8	64	65,1	64	65,5				
65	65,3	65	65,5	65	65,8	65	66,0				
66	66,1	66	66,3	66	66,4	66	66,5				
67	67,0	67	67,0	67	67,0	67	67,0				
2019		2020		2021		2022					
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης				
50	61,9	50	63,6	50	65,3	50	67,0				
51	61,9	51	63,6	51	65,3	51	67,0				
52	61,9	52	63,6	52	65,3	52	67,0				
53	62,5	53	64,0	53	65,5	53	67,0				
54	62,5	54	64,0	54	65,5	54	67,0				
55	62,5	55	64,0	55	65,5	55	67,0				
56	62,9	56	64,3	56	65,6	56	67,0				
57	63,3	57	64,5	57	65,8	57	67,0				
58	63,6	58	64,8	58	65,9	58	67,0				
59	64,0	59	65,0	59	66,0	59	67,0				
60	64,4	60	65,3	60	66,1	60	67,0				
61	64,8	61	65,5	61	66,3	61	67,0				
62	65,1	62	65,8	62	66,4	62	67,0				
63	65,5	63	66,0	63	66,5	63	67,0				
64	65,9	64	66,3	64	66,6	64	67,0				
65	66,3	65	66,5	65	66,8	65	67,0				
66	66,6	66	66,8	66	66,9	66	67,0				
67	67,0	67	67,0	67	67,0	67	67,0				

10. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276).

Αθήνα 13/8/2015

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ



ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ  
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ



ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΡΑΣ

Αριθμ. Πρωτ. 239

Ειδ. 26  
Κατατέθηκε σήμερα στις  
ο Καταθέσας

13.8.15

και ώρα 15:35  
ο Δ/ντής Νομ. Έργων  
α. α.

Ε. Τσακάλωτος

Δ. Μάρας





Αριθμ. 109 / 25 / 2015

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

**ΕΚΘΕΣΗ**

*Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους  
(άρθρο 75 παρ. 2 του Συντάγματος)*

*Επί τροπολογίας στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών  
«Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον  
Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την  
υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης»*

**Α.** Με τις διατάξεις την υπόψη τροπολογίας:

**1. α.** Τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3865/2010 (σχετικά με τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος του Δημοσίου) ώστε: αα) ο νέος τρόπος υπολογισμού της σύνταξης (βασική και αναλογική) να εφαρμόζεται για όλους όσους (περιλαμβανομένων και των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος) έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015 και μετά (αντί για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από την εν λόγω ημερομηνία), ββ) βασική σύνταξη με λιγότερα από 15 έτη ασφάλισης στο Δημόσιο να δικαιούνται όσοι συμπληρώνουν το 67<sup>ο</sup> (αντί το 65<sup>ο</sup>) έτος της ηλικίας τους (και εφόσον βεβαίως συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις).

**β.** Συμπληρώνονται οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007, σχετικά με το κατώτατο όριο σύνταξης και προβλέπεται ότι αυτό δεν εφαρμόζεται για όσους έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.7.2015 και μετά και δεν έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους (και μέχρι τη συμπλήρωση του ηλικιακού αυτού ορίου). Επίσης προβλέπεται ότι το ποσό του εν λόγω κατώτατου ορίου παραμένει αμετάβλητο μέχρι το έτος 2021 (ενώ θα αυξανόταν από 1.1.2016).

**γ.** Παρατείνεται και για το έτος 2016 η διάταξη του άρθρου 1 του ν. 4024/2011 που προβλέπει τον υπολογισμό της σύνταξης με βάση τις συντάξιμες αποδοχές όπως είχαν διαμορφωθεί πριν την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

**2. α.** Αυξάνονται, από 01.01.2022, τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και των υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου που έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31.12.2012 και δεν έχουν συμπληρώσει κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του υπό ψήφιση νόμου, το όριο ηλικίας καταβολής ακέραιης της σύνταξης. Έτσι, θα ισχύουν και για την εν λόγω κατηγορία υπαλλήλων/λειτουργών τα γενικώς ισχύοντα όρια (δηλ. όσων θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2013 όρια: α) των 67 ετών ή 62



ετών (με 40 έτη υπηρεσίας) για πλήρη σύνταξη και β) των 62 ετών για μειωμένη σύνταξη.

β. Επίσης, τα ισχύοντα μέχρι τη δημοσίευση του υπό ψήφιση νόμου όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης αυξάνονται σταδιακά έως την 31.12.2021 σύμφωνα με τους συνημμένους πίνακες, με την επιφύλαξη των οριζομένων για το προσδόκιμο ζωής του πληθυσμού της χώρας.

γ. Σε περίπτωση καταβολής μειωμένης σύνταξης το συνολικό ποσό της προβλεπόμενης μείωσης προσαυξάνεται κατά 10% και μέχρι τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας καταβολής πλήρους σύνταξης.

δ. Προβλέπονται οι περιπτώσεις που εξαιρούνται ή δεν τίγονται από τα ανωτέρω νέα όρια (μεταξύ αυτών και όσοι έχουν συμπληρώσει έως τη δημοσίευση του υπό ψήφιση νόμου τόσο τα όρια ηλικίας όσο και τα έτη ασφάλισης που, κατά περίπτωση απαιτούνται για λήψη πλήρους σύνταξης).

ε. Ορίζεται ότι τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που αποχωρούν από την Υπηρεσία από την επομένη της ημερομηνίας δημοσίευσης του υπό ψήφιση νόμου και μετά, δικαιούνται σύνταξη εφόσον έχουν συμπληρώσει το 58ο έτος της ηλικίας τους και 40 έτη συντάξιμης υπηρεσίας, στα οποία συνυπολογίζονται οι προβλεπόμενοι στην παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010 χρόνοι. Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται για συγκεκριμένες κατηγορίες στρατιωτικών (ιπτάμενοι, αλεξιπτωτιστές, υπηρετούντες σε υποβρύχια κ.λπ.)

3. Προβλέπεται η αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου στους υπαλλήλους των ο.τ.α. και των άλλων ν.π.δ.δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955.

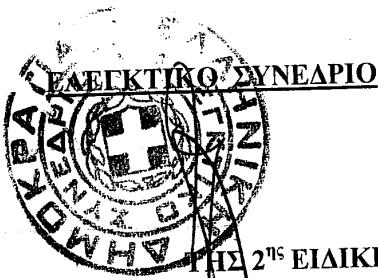
Β. Από τις προαναφερόμενες συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις προκαλείται επί του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών των Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που καταβάλλουν συντάξεις με παραπομπή στις συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου (κατά βάση το ΙΚΑ) ετήσια εξοικονόμηση δαπάνης από:

- τον υπολογισμό της σύνταξης όσων αποχωρούν (ή αποχώρησαν) από 1.1.2015 και μετά, σύμφωνα με το ν.3865/2010,
- την αύξηση του ορίου ηλικίας στα 67 για λήψη της βασικής σύνταξης με λιγότερα από 15 έτη ασφάλισης στο Δημόσιο,
- τη μη εφαρμογή του κατώτατου ορίου σύνταξης για όσους έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.7.2015 και μετά χωρίς να έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους,
- το πάγωμα του κατώτατου ορίου σύνταξης έως το έτος 2021.
- την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης.

- την περαιτέρω μείωση των συντάξεων που καταβάλλονται πριν τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης και μέχρι τη συμπλήρωση αυτού.

Αθήναι 17 Αυγούστου 2015  
Μαθηθόντρια κ.α.α.  
Γιούλια Αρμάγου





## ΠΡΑΚΤΙΚΑ

### ΤΗΣ 2<sup>ης</sup> ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 12<sup>ης</sup> ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2015 ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΚΟΠΩΝ

---o---

**Μ Ε Λ Η:** Φλωρεντία Καλδή, Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς, Αντιπρόεδρος, Αγγελική Μαυρουδή, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Αργυρώ Μαυρομάτη, Σύμβουλοι.

**ΑΝΤΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ:** Ευάγγελος Καραθανασόπουλος.

**ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:** Ελένη Αυγουστόγλου.

Με την αρχή της Συνεδρίασης οι Σύμβουλοι Δέσποινα Τζούμα και Δημήτριος Τσακανίκας, που ορίστηκαν από την Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρο εισηγητές, φέρουν προς συζήτηση το σχέδιο νόμου «ΡΥΘΜΙΣΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ», που εστάλη στο Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο με το υπ' αριθ. πρωτ. 89975/0092/7.8.2015 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, για να γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος.

### **ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ**

#### **Ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων του Δημοσίου**

#### **Άρθρο 1**

#### **Τροποποίηση διατάξεων του ν. 3865/2010**

1. α. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 (Α 120) αντικαθίστανται ως εξής :



«α. Τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 ανεξαρτητως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και μετά.»

β. Οι διατάξεις της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 αντικαθίστανται ως εξής :

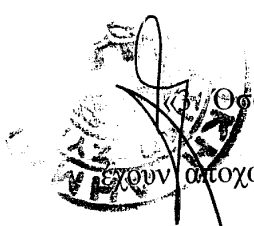
«α) έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους,»

γ. Στην περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 η φράση «διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 15<sup>ου</sup> και του 65<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας τους.» αντικαθίσταται με τη φράση «διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 15<sup>ου</sup> και του 67<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας τους.»

δ. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «πλην των αποδοχών του μήνα κατά τον οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης» αντικαθίσταται με τη φράση «πλην των αποδοχών του μήνα αποχώρησης από την Υπηρεσία του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού».

ε. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «πλην των ασφαλιστέων αποδοχών του τελευταίου έτους ή τμήματος έτους κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης,» αντικαθίσταται με τη φράση «πλην των ασφαλιστέων αποδοχών του έτους ή τμήματος έτους κατά το οποίο αποχωρεί από την Υπηρεσία ο υπάλληλος ή ο στρατιωτικός».

στ. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 (Α' 120) αντικαθίστανται ως εξής:



«Οι/Οσοι έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο μέχρι και την 31-12-2010 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και μετά δικαιούνται:»

ζ. Στην έκτο στίχο της περ. β της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015» αντικαθίσταται με την φράση «που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015 και μετά.».

η. Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 προστίθεται περίπτωση γ, ως εξής:

«γ. Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4002/2011 (Α 180) έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τις συντάξεις που υπολογίζονται με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων και αυτής.»

θ. Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 καταργούνται.

ι. Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 1-1-2015.

2. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010 αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Η σύνταξη των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και μετά υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του νόμου αυτού, όπως ισχύουν.»

Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 1-1-2015.

3. Από την 1-1-2015 καταργείται κάθε άλλη διάταξη αντίθετη με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 3865/2010 που αντικαθίστανται με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος.

4. α. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007 (Α 210) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Το κατώτατο όριο σύνταξης, όπως αυτό ισχύει με βάση τις διατάξεις της παρ. 5, δεν έχει εφαρμογή για όσους έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-7-2015 και μετά και δεν έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας και παραμένει αμετάβλητο κατά ποσό μέχρι το έτος 2021. Τα ανωτέρω πρόσωπα, μέχρι τη συμπλήρωση του 67<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας λαμβάνουν το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη ασφάλισής τους κατά

περίπτωση. Το ανωτέρω όριο ηλικίας αναπροσαρμόζεται με βάση τα ισχύοντα

στην παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010.»

β. Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν από την 1-7-2015.

γ. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν έχουν εφαρμογή για όσους λαμβάνουν επίδομα ανικανότητας με βάση τις διατάξεις του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007 καθώς και όσους λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες στην υπηρεσία και ένεκα ταύτης ή βάσει των διατάξεων των νόμων 1897/1990 (Α 120) και 1977/1991 (Α 185). Επίσης οι διατάξεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή και για όσους λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη λόγω θανάτου στην υπηρεσία του/της συζύγου τους ή του γονέα τους.

δ. Οι ανωτέρω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για όσους συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992 (Α 165).

5. Η διάταξη της περ. στ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011 αντικαθίστανται ως εξής :

«στ. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν μέχρι την 31<sup>η</sup> Δεκεμβρίου 2016.»



## **Άρθρο 2**

### **Έκταση Εφαρμογής**

Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276).

## **Άρθρο 3**

### **Έναρξη Ισχύος**

Οι διατάξεις του παρόντος ισχύουν από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν διαφορετικά ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις.

Αθήνα    Αυγούστου 2015

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ**

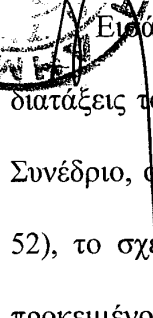
**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ**

**ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ &  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ**

Ο ασκών καθήκοντα Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Αντεπίτροπος Ευάγγελος Καραθανασόπουλος διέτυψε εγγράφως την ακόλουθη γνώμη του:





Εισάγουμε ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 περ. γ' του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ Α' 52), το σχέδιο νόμου «Ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων του Δημοσίου», προκειμένου να προκληθεί η γνωμοδότησή της, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος, και εκθέτουμε τα ακόλουθα:

**Επί του άρθρου 1:** Τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3865/2010 και του π.δ. 169/2007. Επισημαίνεται ότι, ενώ το εν λόγω άρθρο τιτλοφορείται "Τροποποίηση διατάξεων του ν. 3865/2010", στο κείμενό του (παρ. 4) περιλαμβάνονται και τροποποιήσεις του π.δ. 169/2007.

Ειδικότερα:

**παρ. 1 α:** Εισάγεται διαφοροποίηση για τα πρόσωπα που δικαιούνται τη βασική σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 3865/2010, προκειμένου οι διατάξεις αυτές να έχουν εφαρμογή για όσους έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015, αντί του, προβλεπόμενου με την προς αντικατάσταση διάταξη, χρόνου θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, ήτοι την 1.1.2015. Επισημαίνεται ότι η παραπομπή στα «πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1», δοθέντος ότι στις διατάξεις αυτές δεν απαριθμούνται κατηγορίες προσώπων, χρήζει περαιτέρω διευκρίνησης, ώστε να αποσαφηνιστεί ποιά πρόσωπα υπάγονται στην προτεινόμενη ρύθμιση.

**παρ. 1 β:** Με την προτεινόμενη ρύθμιση αυξάνεται το ισχύον όριο ηλικίας των δικαιούχων της βασικής σύνταξης του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 κατά δύο (2) έτη, ήτοι από το 65ο στο 67ο. Επισημαίνεται ότι η αύξηση αυτή, κατά το μέρος που δεν προβλέπεται αντίστοιχη κλιμάκωση της αύξησης με μεταβατική ρύθμιση, ώστε να μην αιφνιδιάζονται οι υπάλληλοι που βρίσκονται εγγύς του χρόνου συνταξιοδότησης, ενδέχεται να δημιουργήσει θέμα συμβατότητας με την αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης (πρβλ. ΕΣ Ολομ. Πρακτ. 4ης Ειδ. Συν. 31.10.2012).

**παρ. 1 γ:** Η αντικατάσταση αυτή κρίνεται επιβεβλημένη, ενόψει της, προτεινόμενης ανωτέρω με την παρ. 1 β, μεταβολής του ορίου ηλικίας.

**παρ. 1 δ και ε:** Επί της ουσίας της ρύθμισης της παρ.1 δ, με την οποία διαφοροποιείται ο τρόπος υπολογισμού της αναλογικής σύνταξης μη λαμβανομένου υπόψη, πλέον, του μήνα αποχώρησης από την υπηρεσία, αντί του μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, δεν έχουμε παρατηρήσεις. Περαιτέρω, η προτεινόμενη με την παρ. 1 ε αντικατάσταση κρίνεται δικαιολογημένη, ενόψει της ανωτέρω διαφοροποίησης.

**παρ. 1 στ και ζ:** Επί της ουσίας της ρύθμισης της παρ.1 στ, με την οποία τίθεται ως κριτήριο υπαγωγής στην παράγραφο 3 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η ημερομηνία αποχώρησης από την Υπηρεσία (από 1.1.2015), αντί του χρόνου θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος μετά την 1.1.2015, δεν έχουμε παρατηρήσεις. Περαιτέρω, η προτεινόμενη με την παρ. 1 ζ

αντικείμενο κρίνεται δικαιολογημένη, ενόψει της ανωτέρω διαφοροποίησης.

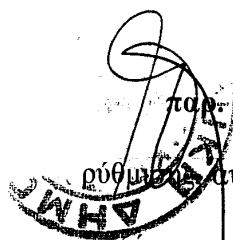
**παρ. 1 η:** Επί της ουσίας της προτεινόμενης ρύθμισης, με την οποία ορίζεται ότι οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4002/2011 έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τις συντάξεις που υπολογίζονται με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων και αυτής του άρθρου 4 του ν.3865/2010, επισημαίνεται ότι με τα πρακτικά της 1<sup>ης</sup> Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 14<sup>ης</sup> Ιουλίου 2011, με τα οποία γνωμοδότησε η Ολομέλεια επί του ν. 4002/2011, είχε παρατηρηθεί ότι η παρ. 6 του άρθρου 1 του νόμου αυτού, με την οποία προστέθηκε εδάφιο στο τέλος της περ. α' της παρ. 11 του άρθρου 15 και της περ. α' της παρ. 7 του άρθρου 42 του π.δ/τος 169/2007, είναι δυσνόητη σχετικώς με τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης των υπαλλήλων ή λειτουργών του Δημοσίου στους οποίους αφορά, ιδιαίτερος λόγω της χρήσης ενδοιαστικών φράσεων όπως σε «ποσόν που μάλλον προσεγγίζει την κανονισθείσα σύνταξη» και ενδεχομένως θα δημιουργήσει προβλήματα τόσο ερμηνευτικά όσο και κατά την εφαρμογή της. Για το λόγο αυτό κρίθηκε επιβεβλημένη η αναδιατύπωση της διάταξης, ώστε να καθίσταται σαφής η νομοθετική βούληση. Δεδομένου ότι η μόνη αλλαγή που επήλθε μετά την ανωτέρω παρατήρηση ήταν η απάλειψη του ενδοιαστικού επιρρήματος «μάλλον», η οποία δεν διασαφηνίζει τη βούληση του νομοθέτη, εμμένουμε στην κατά τα ανωτέρω διατυπωθείσα παρατήρηση.



**παρ. 1 θ:** Επί της ρύθμισης αυτής, μετά την ως άνω τροποποίηση της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 και την υιοθέτηση της ημερομηνίας αποχώρησης από την Υπηρεσία (από 1.1.2015), αντί του χρόνου θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος, δεν έχουμε παρατηρήσεις.

**παρ. 1 ι:** Επί της ρύθμισης αυτής, με την οποία ορίζεται ότι συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις ανωτέρω διατάξεις, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και ότι τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 1.1.2015, παρατηρείται ότι ενδεχομένως να δημιουργήσει θέμα συμβατότητας με υπερκείμενης ισχύος διατάξεις και, κυρίως, το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

**παρ. 2:** Επί της ουσίας της ρύθμισης αυτής, με την οποία υιοθετείται ως κριτήριο υπαγωγής στην παράγραφο 3 του άρθρου 20 του ν.3865/2010 η ημερομηνία αποχώρησης από την Υπηρεσία (από 1.1.2015), αντί του χρόνου θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος από 1.1.2015, δεν έχουμε παρατηρήσεις. Όμως, ως προς την πρόβλεψη περί οίκοθεν αναπροσαρμογής συντάξεων που έχουν κανονιστεί, δεδομένης και της ταυτόσημης διατύπωσης της με αυτήν της παρ. 1 ι, ανωτέρω, επισημαίνουμε, ομοίως, το ενδεχόμενο ασυμβατότητας αυτής με υπερκείμενης ισχύος διατάξεις και, κυρίως, το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.



**παρ. 3:** Επισημαίνεται ότι, σχετικά με τη λεκτική διατύπωση της ρύθμισης αυτή χρήζει αναδιατύπωσης, δοθέντος ότι η φράση «αντίθετη με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 3865/2010 που αντικαθίστανται» ενδέχεται να προκαλέσει σύγχυση ως προς τις διατάξεις που αφορά. Περαιτέρω, ως προς την ουσία της εισαγόμενης καταργητικής ρύθμισης δεν έχουμε άλλες παρατηρήσεις, με την επιφύλαξη για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτή θα άγει ενδεχομένως σε προσβολή δικαιωμάτων περιουσιακής φύσεως, όπως είναι τα ήδη γεγεννημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, (βλ. και ανωτέρω επισημάνσεις αναφορικά με τις διατάξεις των παρ. 1 ι και 2 του άρθρου 1 του παρόντος σχεδίου νόμου).

**παρ. 4 α:** Επί της ουσίας της ρύθμισης επισημαίνεται ότι η προσθήκη αυτού του εδαφίου ενδέχεται να δημιουργήσει θέμα συμβατότητας με την απορρέουσα από το Κράτος Δικαίου αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης.

**παρ. 4 β:** Ως προς την πρόβλεψη περί οίκοθεν αναπροσαρμογής συντάξεων που έχουν κανονιστεί αντίθετα, ισχύουν οι διατυπωθείσες για τις ρυθμίσεις των παρ. 1 ι και 2 ανωτέρω επισημάνσεις μας.

**παρ. 4 γ:** Πρόκειται για ευνοϊκή ρύθμιση, επί της οποίας δεν έχουμε παρατηρήσεις.

**παρ. 4 δ:** Επί της ρύθμισης αυτής, επισημαίνεται ότι χρήζει διευκρίνησης τόσο η φράση «Οι ανωτέρω διατάξεις», ώστε να καθίσταται



σαφές ποιες ακριβώς διατάξεις αφορά, όσο και η παραπομπή σε «όσοις συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992 (Α 165)», δοθέντος ότι με τον εν λόγω νόμο (2084/1992) ρυθμίζεται ευρύ πεδίο συνταξιοδοτικών θεμάτων για διάφορες κατηγορίες προσώπων (πολιτικούς και στρατιωτικούς υπαλλήλους, ασφαλισμένους σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης).

**Επί του άρθρου 2:** Επί του άρθρου αυτού, με το οποίο καθορίζεται η έκταση εφαρμογής των διατάξεων του προηγούμενου άρθρου (1) και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955, δεν έχουμε παρατηρήσεις, καθόσον πρόκειται περί ανάλογης εφαρμογής των διατάξεων μόνο του προηγούμενου άρθρου (1).

**Επί του άρθρου 3:** Δεν έχουμε παρατηρήσεις.

Αθήνα, 11 Αυγούστου 2015

**Ο Αντεπίτροπος Επικρατείας**

**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Οι Σύμβουλοι Δέσποινα Τζούμα και Δημήτριος Τσακανίκας, που ορίστηκαν από την Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρο Φλωρεντία Καλδή εισηγητές επί των διατάξεων του ανωτέρω σχεδίου νόμου, εισηγούνται ως ακολούθως:

**Α) ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

Ενόψει των αναφερομένων στην αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου και στους όρους της ενσωματωθείσας στο ν. 4334/2015 (Α' 80) απόφασης της Συνόδου των αρχηγών των κρατών μελών της ευρωζώνης της 12.7.2015, με τους οποίους κρίνεται επιβεβλημένη η θέσπιση εμπροσθοβαρών μέτρων για τη βελτίωση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος, ως μέρος ενός προγράμματος συνολικής αναμόρφωσης αυτού, το Δικαστήριο αναγνωρίζει την αναγκαιότητα λήψης των προτεινόμενων με το υπό κρίση νομοσχέδιο μέτρων, ως μέτρων άμεσης δημοσιονομικής προσαρμογής. Προσδοκά, όμως, ότι εντός ευλόγου χρόνου θα συνταχθεί μελέτη για την ένταξη των αποσπασματικών αυτών μέτρων σε έναν ευρύτερο συνταξιοδοτικό σχεδιασμό διαρθρωτικού χαρακτήρα, που θα συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το πλέγμα των διατάξεων αυτών θα μπορούσε να λειτουργήσει μελλοντικά επ' ωφελεία των συνταξιούχων και να επιφέρει, έστω και μακροπρόθεσμα, μία δίκαιη εξισορρόπηση του ευρύτερου κοινωνικού συμφέροντος (βιωσιμότητα συνταξιοδοτικού συστήματος) με τον νυν επιχειρούμενο περιορισμό των δικαιωμάτων και των νομίμων προσδοκιών τους. Στο πλαίσιο της ως άνω μελέτης θα πρέπει να αιτιολογηθεί η αδυναμία θεσμοθέτησης ηπιότερων εναλλακτικών μέτρων για την κατηγορία των συνταξιούχων που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος σχεδίου νόμου και να εξετασθεί η συνολική επιβάρυνσή της από τα διαδοχικώς θεσπιζόμενα σε βάρος της μέτρα (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος).



Επισημαίνεται, πάντως, ότι με το ν. 4334/2015 έχουν ληφθεί και άλλες φάσεις μέτρα για την αντιμετώπιση της πρόσφατης οξείας δημοσιονομικής κρίσης που ανέκυψε. Τέλος, σημειώνεται ότι κατά τη γνωμοδοτική αυτή διαδικασία, το Δικαστήριο περιορίζεται σε επισημάνσεις νομοτεχνικού χαρακτήρα καθώς και παρατηρήσεις ως προς την, κατ' αρχήν, συμβατότητα των ρυθμίσεων του υποβληθέντος σχεδίου νόμου προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος.

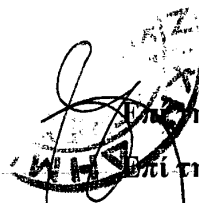
## **Β. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, μεταξύ άλλων, διευρύνεται ο κύκλος των προσώπων που υπάγονται στον προβλεπόμενο από τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του ν. 3865/2010 τρόπο υπολογισμού των συντάξεων του Δημοσίου, καθόσον επεκτείνεται η εφαρμογή του σε όσους έχουν αποχωρήσει ή πρόκειται να αποχωρήσουν από την υπηρεσία μετά την 1.1.2015, και περαιτέρω προβλέπεται η μη χορήγηση του κατωτάτου ορίου σύνταξης, που θεσπίζεται στο άρθρο 55 παρ. 5 του π.δ. 169/2007 (Α' 210), σε όσους έχουν αποχωρήσει ή πρόκειται να αποχωρήσουν από την υπηρεσία μετά την 1.7.2015 και δεν έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους.

### **Επί του άρθρου 1**

Ο τίτλος του άρθρου «Τροποποίηση διατάξεων του ν. 3865/2010» πρέπει να αναδιατυπωθεί, ώστε να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο των ρυθμίσεων που εισάγονται με αυτό, καθόσον δεν περιορίζονται μόνο σε αντικατάσταση ή τροποποίηση διατάξεων του ν. 3865/2010, αλλά τροποποιούν και συμπληρώνουν και διατάξεις του π.δ. 169/2007.



 της παραγράφου 1  
επί της περίπτωσης α'

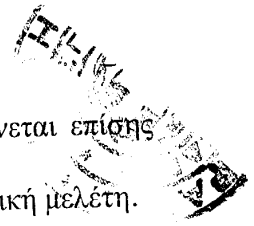
Η διάταξη αυτή, με την οποία αντικαθίσταται η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010, κατά το μέρος που αναφέρεται στα «πρόσωπα των παρ. 1 και 2 του άρθρου 1», δεν είναι ακριβής, καθόσον οι εν λόγω διατάξεις ρυθμίζουν άλλα θέματα και προτείνεται να διατυπωθεί εκ νέου, ώστε να γίνει αναλυτική αναφορά των κατηγοριών υπαλλήλων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της χωρίς παραπομπή σε άλλες διατάξεις.

Περαιτέρω, στο βαθμό που η διάταξη αυτή καταλαμβάνει ήδη θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, τα οποία ρυθμίζονται επί τα χείρω, ενδέχεται να εγείρει ζήτημα παραβίασης του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. καθώς και της απορρέουσας από το κράτους δικαίου αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

#### **Επί των περιπτώσεων β' και γ'**

Οι διατάξεις αυτές, οι οποίες θεσπίστηκαν προς εναρμόνιση με το αυξημένο γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των 67 ετών, που καθορίστηκε με το άρθρο πρώτο παρ. Β υποπαρ. Β.1 του ν. 4093/2012 (Α' 222), κρίνονται κατ' αρχήν δικαιολογημένες, καθόσον η ομοιογενοποίηση του ορίου ηλικίας αποσκοπεί στη συνοχή του συνταξιοδοτικού συστήματος. Επισημαίνεται, όμως, ότι οι διατάξεις αυτές, κατά το μέρος που δεν προβλέπουν κλιμάκωση της αύξησης του ορίου ηλικίας με μεταβατική ρύθμιση, ώστε να μην αφηνιδιάζονται οι εν δυνάμει δικαιούχοι που βρίσκονται εγγύς του χρόνου συνταξιοδότησης, ενδέχεται να δημιουργήσουν ζήτημα συμβατότητας με τη

συνταγματική αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Σημειώνεται επίσης ότι κάθε αύξηση του ορίου ηλικίας πρέπει να τεκμηριώνεται με ειδική μελέτη.



#### **Επί των περιπτώσεων δ' και ε'**

Οι ρυθμίσεις αυτές, με τις οποίες τροποποιούνται οι διατάξεις του πρώτου και δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, που είχαν μεταφερθεί από το ν. 3863/2010 (Α' 115, βλ. άρθρο 3 παρ. 2), κρίνονται δικαιολογημένες, καθόσον θεσπίζονται προς εναρμόνιση με τα ισχύοντα στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, όπου κρίσιμος για την επαγωγή συνταξιοδοτικών εννόμων συνεπειών είναι ο χρόνος αποχώρησης του υπαλλήλου από την υπηρεσία (βλ άρθρα 22 και 50 κ.ά. του π.δ. 169/2007).

#### **Επί των περιπτώσεων στ' και ζ'**

Η ρύθμιση της περίπτωσης στ', κατά το μέρος που στην τροποποιούμενη με αυτή διάταξη του άρθρου 4 παρ. 3 εδ. πρώτο του ν. 3865/2010 αντικαθιστά τη φράση «Όσοι έχουν υπαχθεί για πρώτη φορά στην ασφάλιση του Δημοσίου» με τη φράση «Όσοι έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο», υιοθετεί την ταυτόσημη ορολογία που χρησιμοποιείται στο άρθρο 2 παρ. 1 του ίδιου νόμου και κρίνεται δικαιολογημένη, καθόσον αφορά τακτικούς υπαλλήλους και λειτουργούς, οι οποίοι με την πρόσληψή τους υπάγονται αυτομάτως στην ασφάλιση του Δημοσίου.

Επισημαίνεται ότι για την αντίστοιχου περιεχομένου διάταξη του άρθρου 1 παρ. 27 εδ. β' του ν. 4334/2015, η οποία καταλαμβάνει και υπαλλήλους που ασφαλίστηκαν λόγω πρόσληψης στο Δημόσιο μέχρι

31.12.2010, δεν έχει γνωμοδοτήσει το Ελεγκτικό Συνέδριο και ως εκ τούτου η μόνη εφαρμόσιμη ως προς αυτούς τυγχάνει η προτεινόμενη διάταξη της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος σχεδίου νόμου, με την οποία αντικαθίσταται η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 3 του ν. 3865/2010.

Περαιτέρω, η ρύθμιση αυτή (περ. στ') καθώς και η ρύθμιση της επόμενης περίπτωσης ζ', στο βαθμό που καταλαμβάνουν ήδη θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, ενδέχεται να εγείρουν τα ζητήματα που επισημάνθηκαν ανωτέρω επί της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ως άνω σχεδίου νόμου.

#### **Επί της περίπτωσης η'**

Με τη διάταξη αυτή προβλέπεται η ανάλογη εφαρμογή και για τις συντάξεις που υπολογίζονται με βάση τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του ν. 3865/2010, της τεχνικού χαρακτήρα ρύθμισης της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4002/2011 (Α' 180), κατ' εφαρμογή της οποίας επαναπροσδιορίζεται το συνολικό ποσό της σύνταξης που έχει κανονισθεί με βάση διαφορετικά συστήματα υπολογισμού προβλεπόμενα από την κείμενη συνταξιοδοτική νομοθεσία (άρθρα 9 παρ. 1-15 και 34 παρ. 1-17 του π.δ. 169/2007 και άρθρο 1 του ν. 3029/2002). Η ρύθμιση αυτή υπαγορεύτηκε από την εισαγωγή και νέου συστήματος υπολογισμού σύνταξης για τον από 1.1.2011 και εφεξής χρόνο ασφάλισης, που θεσπίζεται με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 3865/2010. Το Δικαστήριο, πάντως, εμμένει στις επιφυλάξεις που είχε

διατυπώσει με τα Πρακτικά της 1<sup>ης</sup> Ειδ. Συν. Ολ. Ελ. Συν. της 14.7.2011 ως προς την σαφήνεια της διάταξης του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 4002/2011.

#### **Επί της περίπτωσης θ'**

Με τη ρύθμιση αυτή δικαιολογημένα καταργείται η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 5 του ν. 3865/2010, καθόσον δεν έχει πλέον λόγο ύπαρξης, ενόψει της υπαγωγής των προσώπων που αναφέρονται σε αυτή στο νέο τρόπο υπολογισμού της σύνταξης που θεσπίζεται στα άρθρα 3 και 4 του ίδιου νόμου, όπως τροποποιούνται με τις διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου.

#### **Επί της περίπτωσης ι'**

Η διάταξη αυτή αφορά στην οίκοθεν αναπροσαρμογή συντάξεων, που λαμβάνουν μόνο οι αποχωρήσαντες από την υπηρεσία μετά την 1.1.2015. Επομένως, η φράση στο τέλος αυτής ότι τα οικονομικά αποτελέσματα της εν λόγω αναπροσαρμογής δεν ανατρέχουν «πριν την 1.1.2015» είναι περιττή και πρέπει να απαλειφθεί.

Επισημαίνεται ότι στην παρούσα φάση το Δικαστήριο δεν έχει πλήρη εικόνα του εύρους των οικονομικών επιπτώσεων ανά συνταξιούχο που προκαλούνται με την ανωτέρω διάταξη. Δοθέντος, όμως, ότι με αυτή προβλέπεται η οίκοθεν αναπροσαρμογή βάσει του ν. 3865/2010, όπως θα ισχύει μετά τη δημοσίευση του παρόντος σχεδίου νόμου, ήδη κανονισμένων εντός του έτους 2015 συντάξεων, ενδέχεται η εφαρμογή της να εγείρει ζήτημα παραβίασης του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, σε περίπτωση δε

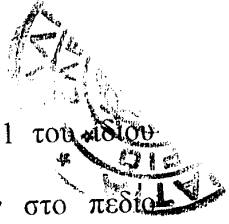
αναζητηθείς ποσών συντάξεων που έχουν ήδη καταβληθεί, ενδέχεται να  
εγείρει επιπροσθέτως και ζήτημα παραβίασης της αρχής της χρηστής  
διοίκησης.

Τέλος, σημειώνεται ότι με την υπό κρίση ρύθμιση, όπως προκύπτει από  
τη γραμματική της διατύπωση, δεν λαμβάνονται υπόψη για την οίκοθεν  
αναπροσαρμογή των συντάξεων οι διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 3865/2010,  
όπως αντικαθίστανται και τροποποιούνται με το παρόν σχέδιο νόμου, σε  
αντίθεση με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2 του ίδιου σχεδίου νόμου (βλ.  
κατωτέρω και σχετική παρατήρηση επί της παραγράφου 2).

#### **Επί της παραγράφου 2**

Με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής: α) επιχειρείται η, κατ'  
εξομοίωση με τους πολιτικούς υπαλλήλους, υπαγωγή και των στρατιωτικών  
που αποχωρούν από την υπηρεσία μετά την 1.1.2015 στο νέο τρόπο  
υπολογισμού της σύνταξής τους για το χρόνο ασφάλισής τους που αφορά το  
μετά την 1.1.2011 χρονικό διάστημα και β) προβλέπεται η, συνεπεία της  
υπαγωγής αυτής, αναδρομική αναπροσαρμογή των στρατιωτικών συντάξεων  
που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις τροποποιούμενες με το  
παρόν σχέδιο νόμου διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του ν. 3865/2010.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της υπό κρίση παραγράφου για την  
αναδρομική αναπροσαρμογή των συντάξεων των ανωτέρω στρατιωτικών  
λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των τροποποιούμενων με το παρόν σχέδιο νόμου  
διατάξεων των άρθρων 3 και 4 του ν. 3865/2010, σε αντίθεση με όσα



ρυθμίζονται στη διάταξη της περ. ι' της παρ. 1 του άρθρου 1 του νομοσχεδίου για τους λοιπούς συνταξιούχους που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Η διαφοροποίηση αυτή, εφόσον δεν οφείλεται σε παραδρομή, ενδέχεται να εγείρει ζήτημα άνισης μεταχείρισης των κατηγοριών αυτών συνταξιούχων.

Κατά τα λοιπά, στο βαθμό που οι διατάξεις της παραγράφου αυτής αφορούν σε θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα και συνεπάγονται την οίκοθεν αναπροσαρμογή ήδη κανονισμένων συντάξεων, επισημαίνονται όσα έχουν ανωτέρω διατυπωθεί επί των περιπτώσεων α' και ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του υπό κρίση νομοσχεδίου.

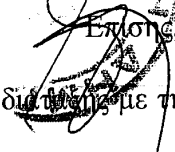
#### **Επί της παραγράφου 3**

Με τη διάταξη αυτή προβλέπεται, για τη διασφάλιση του ενιαίου της εφαρμογής των εξεταζόμενων ρυθμίσεων, η κατάργηση από 1.1.2015 κάθε άλλης διάταξης αντίθετης με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 3865/2010, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του παρόντος, μόνο ως προς τα ρυθμιζόμενα με αυτές ζητήματα.

#### **Επί της παραγράφου 4**

##### **Επί της περίπτωσης α'**

Σημειώνεται, κατ' αρχάς, ότι με την περίπτωση αυτή προστίθενται στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007 εδάφια και όχι εδάφιο, όπως από παραδρομή αναφέρεται στο σχέδιο νόμου.

 Επίσης, προτείνεται η αναδιατύπωση του εδαφίου α' της υπό κρίση διάταξης με την παράθεση αυτοτελούς εδαφίου σχετικά με το αμετάβλητο του ποσού του κατωτάτου ορίου σύνταξης μέχρι το έτος 2021.

Η εφαρμογή της διάταξης αυτής, η οποία σημειωτέον είναι ομοίου περιεχομένου με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 27 εδ. α' του ν. 4334/2015, που αφορά στους συνταξιούχους φορέων κοινωνικής ασφάλισης, ενδεχομένως να εγείρει σοβαρό ζήτημα παραβίασης του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος, στο βαθμό που τα καταβαλλόμενα ποσά συντάξεων σε όσους αποχωρούν από την υπηρεσία μετά την 1.7.2015 και δεν έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους υπολείπονται του οριζόμενου στην προαναφερόμενη διάταξη του π.δ. 169/2007 κατωτάτου ορίου σύνταξης (364 ευρώ μηνιαίως), εφόσον δεν προβλέπονται προς αντιστάθμιση της ανωτέρω απώλειας εισοδήματος, άλλα λειτουργικά ισοδύναμα ή υποκατάστατα μέτρα. Ανεξαρτήτως τούτου, επισημαίνεται ότι οποιοδήποτε κατώτατο όριο τίθεται στις συνταξιοδοτικές παροχές εν γένει πρέπει να βασίζεται σε επίσημη μελέτη, που να προσδιορίζει το ελάχιστο αναγκαίο μηνιαίο εισόδημα που εξασφαλίζει ένα όριο αξιοπρεπούς διαβίωσης (πρβλ. 92/441/ΕΟΚ σύσταση του Συμβουλίου της 24.6.1992, SOC/482 Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της 26.11.2013, σελ. 6).

#### **Επί της περίπτωσης β'**

Ισχύουν τα ανωτέρω αναφερόμενα στην περίπτωση ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του υπό εξέταση σχεδίου νόμου.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι η φράση «και όχι πριν από την 1.7.2015», που τίθεται στο τέλος της υπό εξέταση περίπτωσης β', είναι περιττή, ενόψει του ότι η ρύθμιση αυτή αφορά όσους έχουν αποχωρήσει μετά την 1.7.2015 και ως εκ τούτου πρέπει να απαλειφθεί.

### **Επί του άρθρου 2**

Η ρύθμιση αυτή κρίνεται σκόπιμη, παρά το γεγονός ότι ταυτόσημη διάταξη περιλαμβάνεται ήδη στο ν. 3865/2010 (άρθρο 19), δοθέντος ότι με το παρόν σχέδιο νόμου εισάγονται, πέραν των διατάξεων που αντικαθιστούν ή τροποποιούν διατάξεις του ως άνω νόμου και πρωτογενείς ρυθμίσεις.

Η Ολομέλεια ύστερα από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της δέχθηκε ομόφωνα την ανωτέρω εισήγηση των Συμβούλων Δέσποινας Τζούμα και Δημητρίου Τσακανίκα.

Μετά το τέλος της Συνεδρίασης συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

**Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΚΑΛΛΗ**

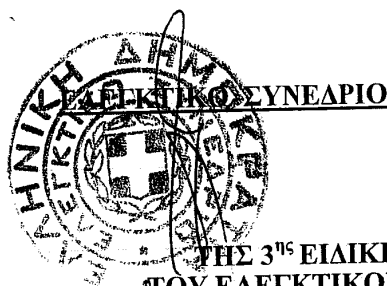
**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

**ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ**

Για την ακρίβεια  
Η Γραμματέας  
Ελένη Αυγουστόγλου







- 49 -

**Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α**  
**ΤΗΣ 3<sup>ης</sup> ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ**  
**ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 12<sup>ης</sup> ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2015**  
**ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΚΟΠΩΝ**

----0----

**Μ Ε Λ Η :** Φλωρεντία Καλδή, Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς, Αντιπρόεδρος, Βιργινία Σκεύη, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Αργυρώ Μαυρομαμάτη, Σύμβουλοι.

**ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ:** Κωνσταντίνα Σταμούλη, Επιτροπεύουσα Πάρεδρος, κωλυομένων του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, του Επιτρόπου της Επικρατείας και των Αντεπιτρόπων.

**ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:** Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με την αρχή της Συνεδρίασης οι Σύμβουλοι Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Αργυρώ Μαυρομαμάτη, που ορίστηκαν από την Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρο εισηγήτριες, φέρουν προς συζήτηση το σχέδιο νόμου «ΡΥΘΜΙΣΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ», που εστάλη στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο με το υπ' αριθ. πρωτ. 92785/0092/12.8.2015 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, για να γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος.

**ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ**  
**ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ**

**ΑΡΘΡΟ ΜΟΝΟ**

**Αύξηση ορίων ηλικίας**

1. Στο τέλος του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 (Α' 210) προστίθεται

παράγραφος 16 ως εξής:

E.A./prk/olm.15/ΣΥΝ.ΕΙΔ.03

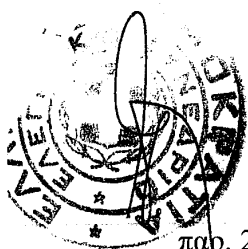


«16. α. Από 1-1-2022 οι διατάξεις της περ. α της παρ. 15 έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την 31-12-2012 και δεν έχουν συμπληρώσει κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού, το όριο ηλικίας καταβολής ακέραιας της σύνταξης, το οποίο προβλέπεται, κατά περίπτωση, από τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου.

Τα ισχύοντα, κατά περίπτωση, μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης αυξάνονται σταδιακά από την επομένη της ημερομηνίας αυτής, στα προβλεπόμενα από την ανωτέρω περίπτωση α όρια ηλικίας έως την 31-12-2021, όπως αποτυπώνονται στους κατωτέρω πίνακες, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010.

Στις περιπτώσεις που από τις ισχύουσες κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού συνταξιοδοτικές διατάξεις η σύνταξη καταβάλλεται ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης, η κατά τα ανωτέρω σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης αρχίζει με όριο ηλικίας το 58<sup>ο</sup> έτος. Σε κάθε άλλη περίπτωση που η σύνταξη καταβάλλεται ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, η προαναφερόμενη σταδιακή αύξηση αρχίζει με τη συμπλήρωση του 55<sup>ου</sup> έτους.

Στις περιπτώσεις αυτές, η σύνταξη καταβάλλεται με τη συμπλήρωση του οριζόμενου στους κατωτέρω πίνακες νέου ορίου ηλικίας, όπως αυτό ισχύει κατά το έτος που ο υπάλληλος συμπληρώνει το προβλεπόμενο κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού όριο ηλικίας καταβολής ακέραιας της σύνταξής του.



-51-

3

β. Εάν η σύνταξη καταβάλλεται σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 2 του άρθρου αυτού, το συνολικό ποσοστό της μείωσης της σύνταξης που προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές, προσαυξάνεται κατά 10% και μέχρι τη συμπλήρωση του κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενου νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης.

γ. Οι ανωτέρω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για τους δικαστικούς λειτουργούς και τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με εξαίρεση όσους από αυτούς αποχωρούν υποχρεωτικά από την Υπηρεσία με τη συμπλήρωση του 65<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 88 του Συντάγματος. Στην περίπτωση αυτή το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας και μόνο όρια ηλικίας αυξάνονται σταδιακά σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. α, μέχρι και του 65<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας.

δ. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων δεν έχουν εφαρμογή:

αα. για όσους κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού έχουν συμπληρώσει τα έτη ασφάλισης και το όριο ηλικίας που αποτελούν, κατά περίπτωση, προϋπόθεση για την άμεση καταβολή ακέραιας της σύνταξής τους, όπως αυτά ισχύουν κατά την ανωτέρω ημερομηνία.

Το δικαίωμα άμεσης συνταξιοδότησης των προσώπων αυτών δεν θίγεται και μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε.

ββ. για όσους έχουν παιδί άγαμο και ανίκανο για την άσκηση κάθε βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω. Στην περίπτωση αυτή το σχετικό δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί μόνο από τον ένα γονέα κατόπιν συναίνεσης και του έτερου γονέα.



γγ. για όσους υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3660/2008 (Α'78).

δδ. για όσους υπάγονται στις διατάξεις των υποπεριπτώσεων αα, ββ και εε της περ. β της παρ. 3 του άρθρου αυτού.

Για την καταβολή της σύνταξης των προσώπων της περίπτωσης αυτής, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι οικείες συνταξιοδοτικές διατάξεις όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.»

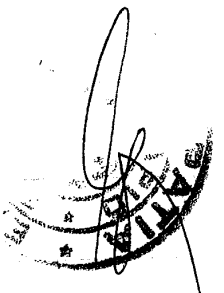
2. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010 αντικαθίστανται, ως εξής:

«4. Τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που αποχωρούν από την Υπηρεσία από την επομένη της ημερομηνίας δημοσίευσης του νόμου αυτού και μετά, δικαιούνται σύνταξη εφόσον έχουν συμπληρώσει το 58<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους και 40 έτη συντάξιμης υπηρεσίας, στα οποία συνυπολογίζονται αθροιστικά:»

Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα του άρθρου 41 του π.δ. 169/2007 για τα οποία εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι σχετικές με την καταβολή της σύνταξής τους διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.

3. Καταργείται κάθε άλλη διάταξη αντίθετη με τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος.

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή των πινάκων του άρθρου αυτού.



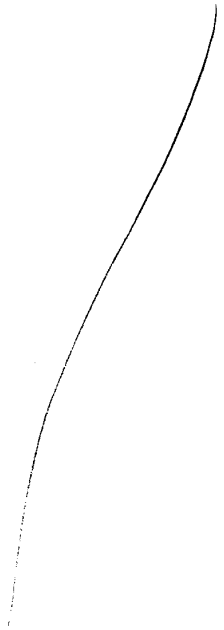
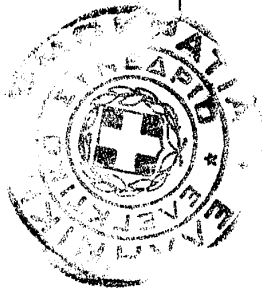
**ΠΙΝΑΚΑΣ 1**

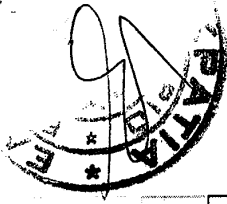
Πλήρης σύνταξης		όριο ηλικίας : 62													
Από δημοσίευσης του νόμου															
έως 31-12-2015															
2015		2016				2017				2018					
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	
50	55,0	50	56,0	50	57,0	50	58,0	50	59,0	50	60,0	50	61,0	50	62,0
51	55,0	51	56,0	51	57,0	51	58,0	51	59,0	51	60,0	51	61,0	51	62,0
52	55,0	52	56,0	52	57,0	52	58,0	52	59,0	52	60,0	52	61,0	52	62,0
53	55,9	53	56,8	53	57,6	53	58,5	53	59,4	53	60,3	53	61,2	53	62,1
54	55,9	54	56,8	54	57,6	54	58,5	54	59,4	54	60,3	54	61,2	54	62,1
55	55,9	55	56,8	55	57,6	55	58,5	55	59,4	55	60,3	55	61,2	55	62,1
56	56,8	56	57,5	56	58,3	56	59,1	56	59,9	56	60,7	56	61,5	56	62,3
57	57,6	57	58,3	57	59,0	57	59,7	57	60,4	57	61,1	57	61,8	57	62,5
58	58,5	58	59,0	58	59,5	58	60,0	58	60,5	58	61,0	58	61,5	58	62,0
59	59,4	59	59,8	59	60,2	59	60,6	59	61,0	59	61,4	59	61,8	59	62,2
60	60,3	60	60,5	60	60,7	60	60,9	60	61,1	60	61,3	60	61,5	60	61,7
61	61,1	61	61,3	61	61,5	61	61,7	61	61,9	61	62,1	61	62,3	61	62,5
62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0

2019		2020				2021				2022					
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	
50	59,0	50	60,0	50	61,0	50	62,0	50	63,0	50	64,0	50	65,0	50	66,0
51	59,0	51	60,0	51	61,0	51	62,0	51	63,0	51	64,0	51	65,0	51	66,0
52	59,0	52	60,0	52	61,0	52	62,0	52	63,0	52	64,0	52	65,0	52	66,0
53	59,4	53	60,3	53	61,1	53	62,0	53	62,9	53	63,7	53	64,6	53	65,4
54	59,4	54	60,3	54	61,1	54	62,0	54	62,9	54	63,7	54	64,6	54	65,4
55	59,4	55	60,3	55	61,1	55	62,0	55	62,9	55	63,7	55	64,6	55	65,4
56	59,8	56	60,5	56	61,3	56	62,1	56	62,9	56	63,7	56	64,5	56	65,3
57	60,1	57	60,8	57	61,4	57	62,1	57	62,8	57	63,5	57	64,2	57	64,9
58	60,5	58	61,0	58	61,5	58	62,0	58	62,5	58	63,0	58	63,5	58	64,0
59	60,9	59	61,3	59	61,7	59	62,1	59	62,5	59	62,9	59	63,3	59	63,7
60	61,3	60	61,5	60	61,7	60	61,9	60	62,1	60	62,3	60	62,5	60	62,7
61	61,6	61	61,8	61	62,0	61	62,2	61	62,4	61	62,6	61	62,8	61	63,0
62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0

RECEIVED





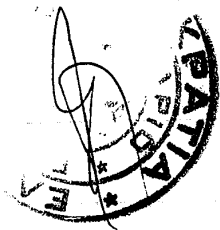
7

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**

Πλήρης σύνταξη Από δημοσίευσης του νόμου έως 31-12-2015		όριο ηλικίας: 67					
2015		2016		2017		2018	
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης
50	55,0	50	56,7	50	58,4	50	60,1
51	55,0	51	56,7	51	58,4	51	60,1
52	55,0	52	56,7	52	58,4	52	60,1
53	56,5	53	58,0	53	59,5	53	61,0
54	56,5	54	58,0	54	59,5	54	61,0
55	56,5	55	58,0	55	59,5	55	61,0
56	57,4	56	58,8	56	60,1	56	61,5
57	58,3	57	59,5	57	60,8	57	62,0
58	59,1	58	60,3	58	61,4	58	62,5
59	60,0	59	61,0	59	62,0	59	63,0
60	60,9	60	61,8	60	62,6	60	63,5
61	61,8	61	62,5	61	63,3	61	64,0
62	62,6	62	63,3	62	63,9	62	64,5
63	63,5	63	64,0	63	64,5	63	65,0
64	64,4	64	64,8	64	65,1	64	65,5
65	65,3	65	65,5	65	65,8	65	66,0
66	66,1	66	66,3	66	66,4	66	66,5
67	67,0	67	67,0	67	67,0	67	67,0

2019		2020		2021		2022	
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης
50	61,9	50	63,6	50	65,3	50	67,0
51	61,9	51	63,6	51	65,3	51	67,0
52	61,9	52	63,6	52	65,3	52	67,0
53	62,5	53	64,0	53	65,5	53	67,0
54	62,5	54	64,0	54	65,5	54	67,0
55	62,5	55	64,0	55	65,5	55	67,0
56	62,9	56	64,3	56	65,6	56	67,0
57	63,3	57	64,5	57	65,8	57	67,0
58	63,6	58	64,8	58	65,9	58	67,0
59	64,0	59	65,0	59	66,0	59	67,0
60	64,4	60	65,3	60	66,1	60	67,0
61	64,8	61	65,5	61	66,3	61	67,0
62	65,1	62	65,8	62	66,4	62	67,0
63	65,5	63	66,0	63	66,5	63	67,0
64	65,9	64	66,3	64	66,6	64	67,0
65	66,3	65	66,5	65	66,8	65	67,0
66	66,6	66	66,8	66	66,9	66	67,0
67	67,0	67	67,0	67	67,0	67	67,0



## Άρθρο 2

### Έκταση Εφαρμογής

Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276).

## Άρθρο 3

### Έναρξη Ισχύος

Οι διατάξεις του παρόντος ισχύουν από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν διαφορετικά ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις.

Αθήνα, 12 Αυγούστου 2015

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ**

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ**

**ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΡΔΑΣ**

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ &**

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ**



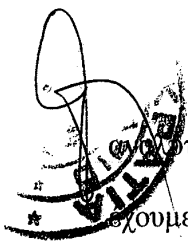


Η ασκούσα καθήκοντα Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Πάρεδρος Κωνσταντίνα Σταμούλη διετύπωσε εγγράφως την ακόλουθη γνώμη της:

Εισάγουμε ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 περ. γ' του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ Α' 52), το σχέδιο νόμου «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις του Δημοσίου», προκειμένου να προκληθεί η γνωμοδότησή της, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος, και εκθέτουμε τα ακόλουθα:

**Επί του άρθρου μόνου:** Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τροποποιούνται το άρθρο 56 του π.δ. 169/2007 και το άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3865/2010 και επέρχεται σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων. Ειδικότερα:

**παρ. 1 α:** Προστίθεται παρ. 16 στο άρθρο 56 του π.δ. 169/2007, με την οποία ορίζεται ότι οι διατάξεις της παρ. 15 περ. α του άρθρου αυτού (επέκταση ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης όσων θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2013 και εφεξής, στο 67<sup>ο</sup> έτος ή, υπό την προϋπόθεση συμπλήρωσης 40 ετών πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, στο 62<sup>ο</sup>) εφαρμόζονται και σε όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την 31.12.2012. Η ανωτέρω ρύθμιση ενδέχεται να δημιουργήσει θέμα συμβατότητας με την αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, καθόσον η αύξηση των ορίων ηλικίας καταλαμβάνει πλέον και υπαλλήλους που είχαν εξαιρεθεί από αυτήν. Επί της σταδιακής σε βάθος επταετίας αύξησης του ορίου ηλικίας, βάσει των



δικαστικών πινάκων που περιλαμβάνονται στην προτεινόμενη ρύθμιση, δεν έχουμε παρατηρήσεις.

**παρ. 1 β:** Θεσπίζεται πρόσθετη μείωση σε ποσοστό 10% στις περιπτώσεις που καταβάλλεται μειωμένο ποσό σύνταξης πριν από τη συμπλήρωση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 56 παρ. 2 περ. β' του π.δ. 169/2007.

**παρ. 1 γ:** Στο πρώτο εδάφιο της ρύθμισης αυτής προβλέπεται ότι οι προηγούμενες διατάξεις έχουν εφαρμογή και για τους δικαστικούς λειτουργούς και τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με εξαίρεση όσους αποχωρούν υποχρεωτικώς με τη συμπλήρωση του 65<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας τους, βάσει του άρθρου 88 παρ. 5 του Συντάγματος. Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι η εν λόγω διάταξη χρήζει περαιτέρω διευκρίνισης, προκειμένου να αποσαφηνιστεί ποιοι ακριβώς δικαστικοί λειτουργοί υπάγονται σε αυτήν (π.χ. οι τυχόν εξερχόμενοι πριν από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας λόγω ασθένειας ή άλλης αιτίας, οι Πρόεδροι των Ανωτάτων Δικαστηρίων, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και οι Γενικοί Επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των Διοικητικών Δικαστηρίων οι οποίοι εξέρχονται με τη συμπλήρωση τετραετούς θητείας στις θέσεις αυτές, βάσει του άρθρου 90 παρ. 5 του Συντάγματος). Περαιτέρω, εγείρονται ζητήματα συμβατότητας της προτεινόμενης διάταξης προς το άρθρο 87 του Συντάγματος, καθόσον η μη παροχή δυνατότητας αποχώρησης από την Υπηρεσία των δικαστικών λειτουργών με άμεση καταβολή της σύνταξης, χωρίς περιορισμό από τα θεσπιζόμενα όρια ηλικίας, δεν συνάδει με την καθιερούμενη από την ως άνω



συνταγματική διάταξη λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία τους (βλ. και Πρακτικά της 4<sup>ης</sup> Ειδ. Συν. Ολ. Ελ. Συν./31.10.2012). Τέλος, το δεύτερο εδάφιο της διάταξης χρήζει επαναδιατύπωσης, καθόσον υπό την παρούσα διατύπωσή του δεν είναι σαφές το αντικείμενο της ρύθμισης.

**παρ. 1 δ:** Εισάγονται ευνοϊκού χαρακτήρα εξαιρέσεις από τις ρυθμίσεις των προηγούμενων διατάξεων. Δεν έχουμε παρατηρήσεις.

**παρ. 2:** Αντικαθίσταται η διάταξη του άρθρου 20 παρ. 4 εδάφιο α' του ν. 3865/2010 και θεσπίζεται ιδιαίτερη ρύθμιση για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος. Η εν λόγω ρύθμιση παρίσταται δικαιολογημένη ενόψει του ιδιαίτερου καθεστώτος και των ειδικών συνθηκών των ανωτέρω προσώπων.

**παρ. 3:** Ως προς την ουσία της εισαγόμενης καταργητικής ρύθμισης δεν έχουμε παρατηρήσεις, με την επιφύλαξη για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτή θα άγει ενδεχομένως σε προσβολή δικαιωμάτων περιουσιακής φύσεως, όπως είναι τα ήδη γεγεννημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα (βλ. και ανωτέρω επισημάνσεις αναφορικά με τις διατάξεις της παρ. 1 του παρόντος σχεδίου νόμου).

**παρ. 4:** Δεν έχουμε παρατηρήσεις.

**Επί του άρθρου 2:** Με τη διάταξη αυτή επεκτείνεται η εφαρμογή των προηγούμενων ρυθμίσεων του άρθρου 1 και στις ρητώς απαριθμούμενες κατηγορίες υπαλλήλων.

**Επί του άρθρου 3:** Δεν έχουμε παρατηρήσεις.

Αθήνα, 12 Αυγούστου 2015  
Η Επιτροπέυουσα Πάρεδρος  
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΣΤΑΜΟΥΛΗ



Οι Σύμβουλοι Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Αργυρώ Μαυρομάτη, ορίστηκαν από την Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρο Φλωρεντία Καλδή εισηγήτριες επί των διατάξεων του ανωτέρω σχεδίου νόμου, εισηγούνται ως ακολούθως:

### ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου επέρχεται σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων. Την αναγκαιότητα θέσπισης των ρυθμίσεων αυτών αναγνωρίζει το Δικαστήριο ως εντασσόμενων στο πλαίσιο ενός προγράμματος συνολικής αναμόρφωσης του συνταξιοδοτικού συστήματος. Προσδοκά, όμως, ότι εντός ευλόγου χρόνου θα συνταχθεί μελέτη για την ένταξη των αποσπασματικών αυτών μέτρων σε έναν ευρύτερο συνταξιοδοτικό σχεδιασμό διαρθρωτικού χαρακτήρα, που θα συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το πλέγμα των διατάξεων αυτών θα μπορούσε να λειτουργήσει μελλοντικά επ' ωφελεία των συνταξιούχων και να επιφέρει, έστω και μακροπρόθεσμα, μία δίκαιη εξισορρόπηση του ευρύτερου κοινωνικού συμφέροντος (βιωσιμότητα συνταξιοδοτικού συστήματος) με τον νυν επιχειρούμενο περιορισμό των δικαιωμάτων και των νομίμων προσδοκιών τους. Στο πλαίσιο της ως άνω μελέτης θα πρέπει να αιτιολογηθεί η αδυναμία θεσμοθέτησης ηπιότερων εναλλακτικών μέτρων για την κατηγορία των συνταξιούχων, που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος σχεδίου νόμου και να εξετασθεί η συνολική επιβάρυνσή της από τα διαδοχικώς θεσπιζόμενα σε βάρος της μέτρα (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος).



Επισημαίνεται, πάντως, ότι με το ν. 4334/2015 έχουν ληφθεί και άλλης φύσεως μέτρα για την αντιμετώπιση της πρόσφατης οξείας δημοσιονομικής κρίσης που ανέκυψε. Τέλος, σημειώνεται ότι κατά τη γνωμοδοτική αυτή διαδικασία, το Δικαστήριο περιορίζεται σε επισημάνσεις νομοτεχνικού χαρακτήρα, καθώς και σε παρατηρήσεις ως προς την, κατ' αρχήν, συμβατότητα των ρυθμίσεων του υποβληθέντος σχεδίου νόμου προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος.

**Επί του άρθρου Μόνου**

**Επί της παραγράφου 1**

**Επί της περ. α' της παρ. 16 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007**

Η υπό εξέταση ρύθμιση ενδέχεται να δημιουργήσει θέμα συμβατότητας με την αρχή της απορρέουσας από το κράτος δικαίου δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθόσον η αύξηση των ορίων ηλικίας καταλαμβάνει πλέον και υπαλλήλους που είχαν εξαιρεθεί από αυτήν και μάλιστα χωρίς χρονικό περιορισμό. Περαιτέρω, κατά την ειδικότερη γνώμη των Συμβούλων Δέσποινας Τζούμα και Δημητρίου Τσακανίκα, στο βαθμό που η διάταξη αυτή καταλαμβάνει ήδη θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, τα οποία ρυθμίζονται επί τα χείρω, ενδέχεται επιπροσθέτως να εγείρει ζήτημα παραβίασης του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α..

Εφόσον οι διατάξεις της περ. α' της παρ. 15 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 έχουν ευθεία εφαρμογή στα πρόσωπα που αναφέρονται στο εδ. α' της περ. α' της παρ. 16 του ίδιου άρθρου, να απαλειφθεί η λέξη «ανάλογη».



Η παράλειψη του νομοθέτη να προσδιορίσει στην υπό εξέταση διάταξη πρόσωπα που υπάγονται στους περιλαμβανόμενους σε αυτή πίνακες (Πίνακας 1 ή Πίνακας 2) δημιουργεί ασάφεια, που ενδέχεται να προκαλέσει δυσχέρειες κατά την εφαρμογή της. Επίσης, δυσχέρειες κατά την εφαρμογή της ενδέχεται να προκαλέσει και ο καθορισμός με τους ανωτέρω πίνακες της ηλικίας συνταξιοδότησης όχι σε μήνες, αλλά σε δεκαδικά ψηφία.

**Επί του περ. β΄ της παρ. 16 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007**

Δεν χρήζει παρατηρήσεων.

**Επί του περ. γ΄ της παρ. 16 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007**

Στην εξαίρεση από την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων πρέπει να προστεθεί και η περίπτωση των Προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων, καθώς και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και των Γενικών Επιτρόπων των Διοικητικών Δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίοι αποχωρούν πριν τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 90 του Συντάγματος. Περαιτέρω, η διάταξη αυτή ενδέχεται να εγείρει ζητήματα συμβατότητας της προτεινόμενης διάταξης προς το άρθρο 87 παρ. 1 του Συντάγματος (βλ. και Πρακτικά της 4<sup>ης</sup> Ειδ. Συν. Ολ. Ελ. Συν./31.10.2012).

Το εδάφιο β΄ χρήζει επαναδιατύπωσης, καθόσον υπό τη νυν διατύπωση του δεν είναι σαφές το αντικείμενο της ρύθμισης.

**Επί του περ. δ΄ της παρ. 16 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007**

Η υπό περ. ββ΄ χρήζει συμπλήρωσης, καθόσον δεν ρυθμίζει την περίπτωση έλλειψης συναίνεσης του έτερου γονέα.



**Επί της παρ. 2**

Δεν αποσαφηνίζεται εάν η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010 αναφέρεται σε πλήρη «σύνταξη». Επίσης σε περίπτωση που η ίδια διάταξη αναφέρεται και σε μειωμένη σύνταξη, δεν αποσαφηνίζεται εάν οι στρατιωτικοί που δεν έχουν συμπληρώσει το 58<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους, υπάγονται και αυτοί στους ανωτέρω πίνακες.

**Επί της παρ. 3**

Δεν χρήζει παρατηρήσεων.

**Επί της παρ. 4**

Η γενική διατύπωση της υπό εξέταση διάταξης ως προς το περιεχόμενο της παρεχόμενης με αυτή νομοθετικής εξουσιοδότησης ενδέχεται να δημιουργήσει ζήτημα συμβατότητας με το άρθρο 43 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος.

Η Ολομέλεια ύστερα από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της δέχθηκε ομόφωνα την ανωτέρω εισήγηση των Συμβούλων Ευφροσύνης Παπαθεοδώρου και Αργυρώς Μαυρομαμάτη.

Μετά το τέλος της Συνεδρίασης συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

**Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ  
ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΚΑΛΔΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ  
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ**



## ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

«Επί της τροπολογίας στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών  
"Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον  
Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της  
Συμφωνίας Χρηματοδότησης»

### ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

#### ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Σκοπός της προτεινόμενης τροπολογίας είναι η υλοποίηση, κατά το μέρος που αφορά το Δημόσιο, της λήψης προαπαιτούμενων συνταξιοδοτικών μέτρων και συγκεκριμένα της τροποποίησης των διατάξεων του ν. 3865/2010 οι οποίες προβλέπουν την αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των συντάξεων του Δημοσίου, ώστε αυτές να έχουν εφαρμογή για όσους υπαλλήλους - λειτουργούς του Δημοσίου καθώς και στρατιωτικούς έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από 1-1-2015 και μετά και όχι για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από την ανωτέρω ημερομηνία και μετά, όπως προβλέπουν οι αντικαθιστώμενες διατάξεις της τροποποίησης των διατάξεων περί κατωτάτου ορίου σύνταξης, για όσους δεν έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους. Επιπροσθέτως, προβλέπεται σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης που αφορούν υπαλλήλους - λειτουργούς του Δημοσίου, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, τους υπαλλήλους των ασφαλιστικών ταμείων στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας καθώς και το προσωπικό των Σιδηροδρομικών Δικτύων.

### ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

#### ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:

Δεν υφίσταται.

#### ΚΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

##### 1. Αναγκαιότητα

##### 1.1. Περιγράψτε το πρόβλημα (οικονομικό, κοινωνικό ή άλλο), το οποίο καθιστά αναγκαία την πρόωθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης

Οι ρυθμίσεις αυτές αποτελούν μέρος της υλοποίησης της συμφωνίας μετά τα αποτελέσματα του Eurosummit η οποία έχει συμπεριληφθεί στο ν. 4334/2015 (ΦΕΚ Α' / 80/16.07.2015).

Παρ. 1. Με τις διατάξεις των περ. α, στ και ζ, ορίζεται η αλλαγή του τρόπου υπολογισμού της σύνταξης όσων έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και εφεξής και συγκεκριμένα ο υπολογισμός της σύνταξης για το χρόνο ασφάλισής τους από 1-1-2011 και μέχρι την αποχώρησή



τους βάσει των οικείων διατάξεων του ν. 3865/2010 που προβλέπουν ότι το ποσό της σύνταξης που κανονίζεται στον ενδιαφερόμενο αποτελεί άθροισμα δύο τμημάτων (βασική και αναλογική σύνταξη).

Με τις διατάξεις των περ. β και γ, αυξάνεται από το 65° στο 67° το προβλεπόμενο από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 όριο ηλικίας που απαιτείται για την καταβολή της βασικής σύνταξης σε όσους δεν έχουν συμπληρώσει 15 έτη ασφάλισης.

Με τις διατάξεις των περ. δ και ε, διορθώνονται οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, αφού στο Δημόσιο ο συντάξιμος χρόνος δεν τερματίζεται με την αίτηση συνταξιοδότησης που υποβάλλει ο υπάλληλος - λειτουργός ή ο στρατιωτικός, αλλά προκειμένου για τον πρώτο με την αποχώρησή του από την Υπηρεσία λόγω λύσης της υπαλληλικής σχέσης με οποιονδήποτε τρόπο (παραίτηση, αυτοδίκαια απόλυση κλπ) και προκειμένου για τον δεύτερο λόγω της αποστράτευσής του.

Με τις διατάξεις της περ. η και προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα ενιαίας μηχανογραφικής παρακολούθησης όλων των συνταξιούχων του Δημοσίου, ανεξαρτήτως του χρόνου εξόδου τους από την Υπηρεσία, ορίζεται ότι το ποσό της σύνταξης που προκύπτει από τις διατάξεις του ν. 3865/2010 στρογγυλοποιείται σε προσδιάζον μισθολογικό κλιμάκιο. Για τον ίδιο λόγο, ταυτόσημες διατάξεις έχουν θεσπιστεί και για την εφαρμογή του ν. 3029/2002.

Με τις διατάξεις της περ. θ, καταργούνται οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 αφού μετά την κατά τα ανωτέρω αλλαγή του τρόπου υπολογισμού της σύνταξης καθίστανται ανενεργείς, δεδομένου ότι αφορούν υπολογισμό του ποσού της σύνταξης που αντιστοιχεί στα έτη ασφάλισης από 1-1-2013 και μετά.

Με τις διατάξεις της περ. ι, ορίζεται ότι συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 1-1-2015, γεγονός εύλογο προκειμένου να μην υπάρξει διαφορετική αντιμετώπιση των ίδιων προσώπων (αποχωρούντες από την υπηρεσία από 1-1-2015), βάση του τυχαίου γεγονότος του κανονισμού της σύνταξής τους σε διαφορετικό χρόνο.

**Παρ. 2:** Με τις διατάξεις της παρ. 2, ορίζονται και για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας τα ως άνω αναφερόμενα στις περ. α, στ και ζ της παρ. 1 του νομοσχεδίου αυτού.

**Παρ. 3:** Προκειμένου να διασφαλισθεί η άμεση και πλήρης εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 και να αποφευχθεί η τυχόν εξακολούθηση της ισχύος διατάξεων που ορίζουν διαφορετικά από αυτές με συνακόλουθο τη νομική αβεβαιότητα ως προς το τι ισχύει, ορίζεται ότι από την 1-1-2015 καταργείται κάθε άλλη διάταξη αντίθετη με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 3865/2010 που αντικαθίστανται με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων 1 και 2.

**Παρ. 4:** Με τις διατάξεις της περ. α, προβλέπεται ότι όσοι υπάλληλοι – λειτουργοί του Δημοσίου καθώς και στρατιωτικοί έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από 1-7-2015 και μετά, δικαιούνται το ποσό του κατωτάτου ορίου σύνταξης, όπως αυτό ισχύει με βάση τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007 (364€) εφόσον έχουν συμπληρώσει ή θα συμπληρώσουν μετά τη συνταξιοδότησή τους, το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους. Τα ανωτέρω πρόσωπα, μέχρι τη συμπλήρωση του 67<sup>ου</sup> έτους της ηλικίας τους λαμβάνουν το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη ασφάλισής τους, κατά περίπτωση και το ποσό αυτό θα παραμείνει σταθερό μέχρι το έτος 2021. Το ανωτέρω όριο ηλικίας αναπροσαρμόζεται στις περιπτώσεις αναπροσαρμογής των ορίων ηλικίας με βάση τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010.

Με τις διατάξεις της περ. β προβλέπεται ότι οι συντάξεις όσων έχουν αποχωρήσει από 1-7-2015 και μετά, αναπροσαρμόζονται με βάση τα οριζόμενα στην ανωτέρω περ. α και τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν από την 1-7-2015.

Με τις διατάξεις της περ. γ προβλέπεται ότι από τις διατάξεις της περ. α εξαιρούνται όσοι λαμβάνουν επίδομα ανικανότητας με βάση τις διατάξεις του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007 καθώς και όσοι λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες στην υπηρεσία και ένεκα αυτής ή βάσει των διατάξεων των νόμων 1897/1990 και 1977/1991. Επίσης εξαιρούνται από τις διατάξεις αυτές και όσοι λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη λόγω θανάτου στην υπηρεσία του προσώπου από το οποίο έλκουν το σχετικό δικαίωμα. Για τα πρόσωπα αυτά εξακολουθεί να ισχύει το κατώτατο όριο σύνταξης των 364€ στις περιπτώσεις που η σύνταξή τους είναι μικρότερη του ποσού αυτού.

**Παρ. 5:** Με τις διατάξεις της παρ. αυτής παρατείνεται για ένα ακόμα έτος (μέχρι την 31.12.2016) η ισχύς των διατάξεων που προβλέπουν τον υπολογισμό της σύνταξης των πολιτικών υπαλλήλων με βάση τις συντάξιμες αποδοχές τους, όπως αυτές ίσχυαν την 31.10.2011.

**Παρ. 6- 9:** Με τις διατάξεις των παραγράφων αυτών ορίζεται ότι από 01.01.2022 ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για πλήρη σύνταξη το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας του υπαλλήλου – λειτουργού και το 62<sup>ο</sup> σε περίπτωση της συμπλήρωσης 40 ετών συντάξιμης υπηρεσίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3863/2010.

Μέχρι την 31-12-2021, η σύνταξη καταβάλλεται με τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας, όπως αυτό αποτυπώνεται στους πίνακες που περιλαμβάνονται στο παρόν σχέδιο νόμου, το οποίο ισχύει κατά το έτος που ο υπάλληλος συμπληρώνει το ισχύον μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξής του. Εάν η σύνταξη καταβάλλεται μειωμένη σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 το συνολικό ποσοστό της μείωσης που προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές, κατά περίπτωση, προσαυξάνεται κατά 10% και μέχρι τη συμπλήρωση του ανωτέρω νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης.

Προβλέπεται επίσης ότι στις περιπτώσεις που ο ασφαλισμένος επιθυμεί την καταβολή μειωμένης σύνταξης, λόγω μη συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, το

ποσοστό της ισχύουσας μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού μείωσης προσαυξάνεται κατά 10%. Η προσαύξηση αυτή ισχύει μέχρι τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας.

Το 67ο έτος της ηλικίας συνταξιοδότησης δεν εφαρμόζεται στους δικαστικούς και στα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οι οποίοι αποχωρούν υποχρεωτικά από την Υπηρεσία με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 88 του Συντάγματος. Κατά τα λοιπά τα πρόσωπα αυτά καταλαμβάνονται από τη σταδιακή κατά τα ανωτέρω αύξηση των ορίων ηλικίας τους.

Οι ρυθμίσεις της παραγράφου 6 δεν έχουν εφαρμογή για όσους έχουν παιδιά άγαμο και ανίκανο για την άσκηση κάθε βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω, για τους εργαζόμενους σε ιδιαίτερα επίπονα επαγγέλματα (υπάλληλοι καθαριότητας των Δήμων, το φυλακτικό προσωπικό των καταστημάτων κράτησης κλπ - καθώς και στους απολυόμενους από την υπηρεσία λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας ή σε προσωπικό που φέρει ιδιαίτερα βαριές αναπηρίες. Επίσης εξαιρούνται και όσοι έχουν μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού συμπληρώσει τα έτη ασφάλισης και το όριο ηλικίας που αποτελούν προϋπόθεση για την άμεση καταβολή ακέραιας της σύνταξής τους, όπως αυτά ισχύουν κατά την προαναφερόμενη ημερομηνία (κατοχυρωμένα δικαιώματα), προκειμένου να αποτραπεί η μαζική έξοδος τους από την Υπηρεσία αλλά και να προστατευθεί η βεβαιότητα των έννομων σχέσεών τους.

Για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και του Πυροσβεστικού Σώματος που αποχωρούν από την Υπηρεσία από την επομένη της δημοσίευσης του νόμου αυτού, ορίζεται χαμηλότερο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Ειδικά για όσα από τα πρόσωπα αυτά ασκούν ιδιαίτερα δύσκολο και επικίνδυνο έργο (ιπτάμενοι, ναρκαλιευτές, υπηρετούντες σε υποβρύχια κλπ) εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι σχετικές με την καταβολή της σύνταξής τους διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.

#### **1.2. Αναφέρατε τους στόχους που επιδιώκει η αξιολογούμενη ρύθμιση συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον τυχόν ποσοτικοποιημένα και ποιοτικά στοιχεία των επιδιωκόμενων στόχων και αποτελεσμάτων**

Επιδιώκεται η αλλαγή του τρόπου υπολογισμού της σύνταξης όσων έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και εφεξής και συγκεκριμένα ο υπολογισμός της σύνταξης για το χρόνο της συντάξιμης υπηρεσίας τους από 1-1-2011 και μέχρι την αποχώρησή τους βάσει των οικείων διατάξεων του ν. 3865/2010 που προβλέπουν ότι το ποσό της σύνταξης που κανονίζεται στον ενδιαφερόμενο αποτελεί άθροισμα δύο τμημάτων (βασική και αναλογική σύνταξη).

Επιδιώκεται να αυξηθεί από το 65<sup>ο</sup> στο 67<sup>ο</sup> το έτος της ηλικίας που πρέπει να έχει ο ασφαλισμένος προκειμένου να δικαιωθεί τη βασική σύνταξη.

Επιδιώκεται να διορθωθούν οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, αφού στο Δημόσιο ο συντάξιμος χρόνος δεν τερματίζεται με την αίτηση συνταξιοδότησης που υποβάλλει ο υπάλληλος - λειτουργός ή ο στρατιωτικός, αλλά προκειμένου για τον πρώτο με την αποχώρησή του από την Υπηρεσία λόγω λύσης της υπαλληλικής σχέσης με οποιονδήποτε τρόπο (παραίτηση,

αυτοδίκαια απόλυση κλπ) και προκειμένου για τον δεύτερο λόγω της αποστράτευσής του.

Επιδιώκεται η ενιαία μηχανογραφική παρακολούθηση όλων των συνταξιούχων του Δημοσίου, ανεξαρτήτως του χρόνου εξόδου τους από την Υπηρεσία.

Επιδιώκεται η κατάργηση των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 αφού δεν έχουν εφαρμογή, λόγω του ότι αναφέρονται σε ασφαλιστικό χρόνο μετά την 1-1-2013 και υπερκεράζονται από την εφαρμογή του νόμου αυτού από την 1-1-2011 και εφεξής.

Επιδιώκεται η αναπροσαρμογή των συντάξεων που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν.

Επιδιώκεται η εφαρμογή των διατάξεων των περιπτώσεων α, στ και ζ της παρ. 1 του νομοσχεδίου αυτού και για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας.

Επιδιώκεται η κατάργηση κάθε άλλης διάταξης που ορίζει αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 3865/2010, όπως αυτές αντικαθίστανται με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος νομοσχεδίου.

Επιδιώκεται οι υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από 1-7-2015 και μετά και δεν έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους, να μη λαμβάνουν το ποσό του κατώτατου ορίου σύνταξης όπως αυτό ισχύει με βάση τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007, αλλά το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη υπηρεσίας τους και το ποσό αυτό να παραμείνει σταθερό μέχρι το έτος 2021.

Επιδιώκεται η αναπροσαρμογή των συντάξεων όσων έχουν αποχωρήσει από 1-7-2015 και μετά, βάσει των οριζόμενων στην ανωτέρω περίπτωση α.

Επιδιώκεται η εξαίρεση από τις διατάξεις της ανωτέρω περ. α όσων λαμβάνουν επίδομα ανικανότητα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007, όσων λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες στην υπηρεσία και ένεκα αυτής καθώς και όσων λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη λόγω θανάτου στην Υπηρεσία του προσώπου από το οποίο έλκουν το σχετικό δικαίωμα.

**1.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες που επηρεάζει άμεσα και αυτές που επηρεάζει έμμεσα η αξιολογούμενη ρύθμιση και προσδιορίστε τον λόγο της επιρροής**

**Παρ. 1, 2 και 3:** Επηρεάζουν όσους υπαλλήλους ή στρατιωτικούς έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015.

**Παρ. 4 :** Επηρεάζει όσους υπαλλήλους ή στρατιωτικούς δεν έχουν αναπηρία, έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από 1-7-2015 και μετά χωρίς να έχουν συμπληρώσει το 67<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους και τυγχάνει να δικαιούνταν με τις προγενέστερες διατάξεις το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου.

**Παρ. 6 :** Επηρεάζει όσους υπαλλήλους αποχωρήσουν πριν το νέο όριο ηλικίας και μέχρι τη συμπλήρωσή του κατά ποσοστό 10%.

## 2. Καταλληλότητα

2.1. Αναφέρατε, εάν υπάρχουν, προηγούμενες προσπάθειες αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος στην Ελλάδα και περιγράψτε αναλυτικά τα επιτυχή και τα προβληματικά σημεία των προσπαθειών αυτών

Παρ. 1 περ. η: Παρόμοια παρέμβαση υπήρξε με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4002/2011 προκειμένου μετά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 3029/2002 να παρακολουθούνται κατά τρόπο ενιαίο όλοι οι συνταξιούχοι του Δημοσίου, ανεξαρτήτως του χρόνου εξόδου τους από την Υπηρεσία. Η παρέμβαση αυτή, ήταν επιτυχής.

2.2. Αναφέρατε τουλάχιστον ένα παράδειγμα αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ΟΟΣΑ (εφόσον υπάρχει) και αιτιολογήστε τον λόγο για τον οποίο επιλέξατε τη συγκεκριμένη χώρα.

Δεν υπάρχουν σχετικά στοιχεία.

2.3. Απαριθμήστε αναλυτικά τα διατάγματα και τις κανονιστικές πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση και περιγράψτε για κάθε μία από αυτές τυχόν θέματα που πρέπει να προσεχθούν κατά την εφαρμογή της

Προβλέπεται η έκδοση Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για να ρυθμιστεί κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή των πινάκων 1 και 2 του άρθρου 1.

## 3. Συνέπειες στην Οικονομία

3.1 Αναφέρατε αναλυτικά ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων αφορά η αξιολογούμενη ρύθμιση

Κανένα άρθρο δεν αφορά επιχειρήσεις.

3.2 Αναφέρατε αναλυτικά την επίδραση της αξιολογούμενης ρύθμισης στη δομή της αγοράς

Δεν προκαλούν οποιαδήποτε επίδραση στη δομή της αγοράς.

3.3 Μετρήστε το κόστος εγκατάστασης για νέες επιχειρήσεις πριν και μετά την αξιολογούμενη ρύθμιση, με την χρήση του «τυποποιημένου μοντέλου κόστους»

Δεν προκαλείται κόστος εγκατάστασης.

3.4 Αναφέρατε αναλυτικά την επίδραση της προτεινόμενης ρύθμισης στις λειτουργίες της παραγωγής και του μάρκετινγκ των επιχειρήσεων

Δεν έχει καμία επίδραση στις λειτουργίες παραγωγής των επιχειρήσεων.

3.5. Αναφέρατε αναλυτικά και αιτιολογήστε την επίδραση της αξιολογούμενης ρύθμισης στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων

Δεν υφίσταται.

**3.6. Προσδιορίστε το διοικητικό βάρος των επιχειρήσεων που προκαλεί ή αφαιρεί η προτεινόμενη ρύθμιση, εφαρμόζοντας το «τυποποιημένο μοντέλο κόστους»**

Δεν προκαλείται διοικητικό βάρος στις επιχειρήσεις.

**3.7. Προσδιορίστε ειδικότερα και μετρήστε αναλυτικά και ξεχωριστά το κόστος και τα οφέλη που θα προκύψουν από την προτεινόμενη ρύθμιση για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις**

Δεν υφίσταται.

**3.8. Προσδιορίστε αναλυτικά τα οφέλη ή την επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, που αναμένεται να προκληθούν από την εξεταζόμενη ρύθμιση**

**Άρθρο 1 :** Προκαλείται αποτροπή δαπάνης λόγω της αλλαγής του τρόπου υπολογισμού της σύνταξης όσων εξέρχονται από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και εφεξής κατά το μέρος αυτής που αφορά υπηρεσία από 1-1-2011 και μετά η οποία όμως δεν είναι δυνατό να υπολογισθεί αφού εξαρτάται από τον αριθμό των εξερχομένων προσώπων, ο οποίος δεν είναι γνωστός.

**3.9. Προσδιορίστε αναλυτικά τυχόν συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην εθνική οικονομία.**

Δεν υφίστανται.

**4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες.**

**4.1. Αναφέρατε τις προσδοκώμενες συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην κοινωνία γενικά και στις επηρεαζόμενες κοινωνικές ομάδες ειδικά.**

Δυσμενείς συνέπειες λόγω της μικρής μείωσης της σύνταξης των υπαλλήλων – λειτουργών του Δημοσίου καθώς και των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1-1-2015 και μετά καθώς και δυσμενείς συνέπειες σε περιπτώσεις που κάποιος επιθυμεί να αποχωρήσει από την υπηρεσία του πριν από τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας.

**4.2. Αναφέρατε τα σημερινά δεδομένα για κάθε ένα τομέα και κάθε μία κοινωνική ομάδα που επηρεάζονται από την αξιολογούμενη ρύθμιση, όπως αυτά προκύπτουν από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία**

Δεν υφίστανται σχετικά στοιχεία.

**4.3. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν για τον πολίτη από την προτεινόμενη ρύθμιση**

Μικρή αποσυμπίεση επί του παρόντος της συνταξιοδοτικής δαπάνης. Σε βάθος χρόνου, η μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης θα βαίνει αυξανόμενη, εγκαθιδρύοντας μία αναλογικότερη σχέση μεταξύ ασφαλιστικών εισφορών και σύνταξης, με ευεργετικά αποτελέσματα επί του Κρατικού Προϋπολογισμού και

της δυνατότητας κατεύθυνσης των σχετικών πόρων σε άλλες δράσεις (προνοιακές, αναπτυξιακές κ.ο.κ.).

Η σχέση αυτή έπρεπε να είχε εγκαθιδρυθεί προ πολλού, δεδομένου ότι η συνταξιοδοτική δαπάνη, ακριβώς λόγω της υφιστάμενης ανισορροπίας εισφορών - σύνταξης, τροφοδοτείται από τα φορολογικά έσοδα.

**4.4. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, τα οποία επιφέρουν βελτίωση των υπηρεσιών του Κράτους προς τον πολίτη**  
Δεν υφίσταται.

**4.5. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, που απλουστεύουν τις διοικητικές διαδικασίες**

**Άρθρο 1 παρ.1 περ. η :** Απλοποίηση της μηχανογραφικής παρακολούθησης όλων των συνταξιούχων του Δημοσίου με συνέπεια τη διευκόλυνση εξαγωγής στοιχείων από τη βάση δεδομένων της ΓΓΠΣ αλλά και (κυρίως) της εξακολούθησης της ύπαρξης μαζικής μηχανογραφικής επέμβασης ανά κατηγορία συνταξιούχων.

**Άρθρο 1 παρ.1 περ. θ :** Κατάργηση μη εφαρμοζόμενων διατάξεων και αποφυγή σύγχυσης από το διοικητικό όργανο ως προς το πραγματικά εφαρμοστέο δίκαιο.

**Άρθρο 1 παρ. 3:** Διασφάλιση της νομικής βεβαιότητας του διοικητικού οργάνου.

**5. Συνέπειες στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον**  
Δεν δημιουργούνται τέτοιου είδους συνέπειες.

**5.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και τη μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων**

Δεν υπάρχουν τέτοιες συνέπειες.

**5.2. Αναφέρατε περιληπτικά τα βασικά σημεία της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την προτεινόμενη ρύθμιση (εφόσον υπάρχει)**  
Δεν υπάρχει.

**6. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης**

**6.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βελτίωση της λειτουργίας και της αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης**  
Ως ανωτέρω, πεδίο 4.5.

**6.2. Αναφέρατε τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης στον τρόπο απονομής της Δικαιοσύνης (εφόσον υπάρχουν)**  
Δεν μπορεί να γίνει εκ των προτέρων σαφής εκτίμηση για το θέμα αυτό.

## 7. Νομιμότητα

7.1 Αναφέρατε το πλαίσιο διατάξεων του Συντάγματος στο οποίο ενδεχομένως εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση

Παρ. 2 του άρθρου 73 Σ, σύμφωνα με τις οποίες νομοσχέδια που αναφέρονται οπωσδήποτε στην απονομή σύνταξης και στις προϋποθέσεις της υποβάλλονται μόνο από τον Υπουργό Οικονομικών ύστερα από γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και στην πρόβλεψη της παρ. 5 του άρθρου 22, σύμφωνα με την οποία το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων.

Παρ. 1 του άρθρου 21 Σ, σύμφωνα με τις οποίες η οικογένεια τελεί υπό την προστασία του Κράτους.

## 8. Αρμοδιότητα

8.1. Αναφέρατε τα υπουργεία που είναι συναρμόδια για τον σχεδιασμό και την προώθηση της αξιολογούμενης ρύθμισης, αιτιολογώντας ειδικά τους λόγους συναρμοδιότητας

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για το ειδικό καθεστώς του Ι.Κ.Α

8.2. Αναφέρατε τις οργανικές μονάδες με τις οποίες υπήρξε συνεργασία του επισπεύδοντος υπουργείου κατά το στάδιο προετοιμασίας της εξεταζόμενης ρύθμισης.

Δεν υφίσταται.

8.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις υπηρεσίες, που θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή κάθε ξεχωριστής δράσης που προέρχεται από την εξεταζόμενη ρύθμιση

Η Υπηρεσία Συντάξεων του Γ.Λ.Κ και η Διεύθυνση Συντάξεων Κανονισμού ΝΠΙΔΔ του ΙΚΑ.

## 9. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

9.1. Αναφέρατε τους νομοτεχνικούς κανόνες, οι οποίοι εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη της προτεινόμενης διάταξης, με αναφορά στο εγχειρίδιο οδηγιών της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕ.Ν.Ε.)

Κατά τη σύνταξη των συγκεκριμένων διατάξεων τηρήθηκαν όλοι οι νομοτεχνικοί κανόνες και τα αναφερόμενα στο εγχειρίδιο οδηγιών της ΚΕ.ΝΕ.

9.2. Προσδιορίστε τις διατάξεις που τροποποιεί, αντικαθιστά ή καταργεί η προτεινόμενη ρύθμιση και ιδίως αναφέρατε εάν υπάρχει ήδη κώδικας ρυθμίσεων συναφών με την προτεινόμενη.

Παρ. 1 περ. α : Αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010.

περ. β : Αντικατάσταση της περ. α της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010.



περ. γ: Αντικατάσταση φράσης στην περ. γ της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010.

περ. δ: Αντικατάσταση φράσης στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010.

περ. ε: Αντικατάσταση φράσης στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010.

περ. στ: Αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010.

περ. ζ: Αντικατάσταση φράσης στον έκτο στίχο της περ. β της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010.

περ. η: Πρόσθεση περίπτωσης στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010.

περ. θ: Κατάργηση της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010.

Παρ. 2: Αντικατάσταση της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010.

Παρ. 4 περ. β: Πρόσθεση εδαφίου στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007(Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων).

Παρ.6:Προσθήκη νέας παραγράφου στο τέλος του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007.

Παρ.7: Αντικατάσταση της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010.

9.3. Αναφέρατε τις εν γένει βελτιώσεις που επιφέρει η προτεινόμενη ρύθμιση στην έννομη τάξη και ειδικά τις διατάξεις που κωδικοποιεί ή απλουστεύει Άρθρο 1 παρ.1 περ. θ: Κατάργηση μη εφαρμοζόμενων διατάξεων.

9.4. Προσδιορίστε τις διατάξεις της προτεινόμενης ρύθμισης που τροποποιούν εμμέσως υφιστάμενες ρυθμίσεις, χωρίς να τις καταργούν ρητώς και αιτιολογήστε την επιλογή αυτή.  
Δεν υφίσταται.

#### 10. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή